

DHS-5294-ENG 10-19

[Link to the English copy](#)

Qaab Dhismeedka Uqlamida iyo Aqoonta tobabarayaasha Minnesota

Oktober 2019

Qaab-dhismeedka **Kartida** iyo Aqoonta **Tababarayaasha Minnesota**

Mahadnaq

Shaqaalaha Waaxda Adeegyada Aadanaha ee Minnesota way ka mahadcelinayaan fikradaha iyo wax ku biirinta daneeyayaashayada lagu maalgeliyay horumarinta tababarka carruurnimada hore iyo shaqada da'da dugsiga ee Minnesota, oo ay ku jiraan:

Xubnaha guddiyadan la-talinta:

- Guddiga La-talinta Taageerada Tababaraha iyo khabiirka RBPD-da
- Marinka kooxda-shaqo – Child Care Aware ee Minnesota (CCAMN)
- Acheive - Guddiga La-talinta ee Xarunta Horumarinta Xirfadlayaasha

Minnesota

Ka qaybgalayaasha Shir-madaxeedyada Tababarayaasha CCAMN ee 2017 iyo 2018

Xarunta Jaamacadda Minnesota ee Waxbarashada Hore iyo Horumarinta iyo kooxda mas'uulka ka ah Qaab-dhismeedka Aqoonta iyo Kartida ee Khabiirada Horumarinta Xirfadeed ee ku Saleysan Xiriirka ee Minnesota

Karen Fogolin iyo Cory Woosley ee Child Care Aware of Minnesota

Jamie Bonczyk

Bonita Lacey

Debbie Hewitt, Waaxda Waxbarashada ee Minnesota, iyo kooxda ka mas'uulka ah xoogga shaqo ee carruurnimada hore ee Qaab-dhismeedka Aqoonta iyo Kartida

Shaxda Tasmada Nuxurka (corrected it to this)

Qaab dhismeedka Aqoonta iyo Kartida Tababarayaasha Minnesota	1
Mahadnaq	2
Shaxda Tasmada Nuxurka	3
Horudhac	4
Tilmaamaha la raacayo	5
Isticmaalka qaab-dhismeedkan	6
Ficillada Tababarayaasha (dispostions)	7
Kartida tababarayaasha	9
Kartida tababaraha	11
Nuxurka Aagga I: Dhaqamada Anshaxa iyo Xirfadlenimada	11
Nuxurka Aagga II: Mabaadi'da Waxbarashada Dadka waaweyn	16
Nuxurka Aagga III: Jawiga Deegaanka Waxbarasho	19
Nuxurka Aagga IV: Fududeynta Waxbarashada	22
Nuxurka Aagga V: Qiimaynta iyo Qaddarinta Tababarka	28
Nuxurka Aagga VI: Naqshadaynta Tilmaamaha	29
Nuxurka Aagga VII: Tabarada Tiknoolajiyada ku saleysan	33
Eray bixinta Muhiimka ah	38
Tixraacyo	39
Dukumeentiyada lagu tixraacay kartida (Competencies)	40

Hordhac

Evelyn, macalimad dugsiga barbaarinta, ayaa xaadirtta sannad walba tababarro kala duwan oo ku saabsan gudaha shaqada ee looga baahan yahay shaqadeeda. Toddobaadkii hore waxay billawday tababarro taxane ah oo diiradda lagu saaray dhisidda xirfadaha akhris-qoraalka carruurta. Intii lagu jiray xiisaddii fiidnimada ee koobaad, Evelyn waxa ay wax ka baratay muhiimada ay leedahay siinta caruurta marinka akhris-qoraalka kala duwan oo heer sare ah. Fasalka dabadii, Evelyn waxa ay isticmaashay liis la siiyay oo ay ku qiimeyneysay maktabadda fasalkeeda. Evelyn waxay go'aamisay in maktabadeedu ay leedahay awoodo badan, laakiin ay xidhmada buugaagta ka maqan tahay kala duwanaansho. Waxa ay isticmaashay mid ka mid ah qoraallada fadhiga laga qeybiyay markii ay booqatay maktabadeeda deegaanka si ay u soo qaado buugaag cusub oo toddobaas xiga loo isticmaalo. Fadhiga xiga ee fasalka tababarka Evelyn aad bay ugu faraxsanayd inay ka warbixiso inta wakhti dheeriga ah oo carruurta ku bixinayeen maktabadda iyo xamaasadda akhriska buugaagta ee ku soo kordhayay fasalkeeda.

Evelyn waa tusaale bare dugsiga barbaarinta ama daryeelka da'da dugsiga taas oo ka faa'iideysanaysa tababarka. Laakiin, faa'iidooyinka dhabta ah ee tababarkeedu wuxuu uga gudubsan yahay Evelyn caruurta iyo qoysaska ay ugu adeegto goobaha caruurnimada hore iyo daryeelka da'da dugsiga inta shaqadeeda oo dhan.

Xirfadlayaasha caruurnimada hore ayaa mudo dheer ku tiirsanaa tababaro si loo xaqiijiyo badqabka iyo caafimaadka ee mashruuca xanaanada caruurta iyo dhisida xannaano iyo wax barasho tayo leh ayadoo la isticmaalayo dhaqamo cadeyntooda hubo. [Institute of Medicine and National Research Council, 2015] Si kastaba ha ahaate, tobabarku waxa uu wax tarayaa markii ay sameyaan tabarayaal aad u diyaarsan ayadoo la isticmaalayo habraacyo la hubo oo wax ku ool ah. [Zaslow & Martinez-Beck, 2006]

2007-dii, Waaxda Adeegga Aadanaha (Department of Human Services (DHS)) ayaa waxa ay sharci dajiyayaasha uga baahdeen in ay howlgeliso habraacyo horumarineed ee xirfadlayaasha ee caruurnimada hore iyo xoogga-shaqo ee daryeelka da'da dugsiga. Tan waxaa ku jira horumarinta nuxurka tababarka, habka oggolaanshaha tababarayaasha, nidaamka dabagalka diiwaanada tababarka, iyo qorshe la isku dubaridan oo la heli karo oo tababarada lagu bixiyo. Minnesota waxay isticmaashaa Develop, hab xogta oo ku salaysan shabakad, si ay hawshan u fuliso. 2015kii, waaxda waxa ay kusoo dartay adeeg taageero tobabarayaal dheeriya ee habraaca kobcinta horumarinta si loo xaqiijiyo tayada tobabarada la sameynayo. Ilaa halkan, hawlaha diyaarinta iyo taageeridda tababarayaasha waxa la fuliyay iyada oo aan laga faa'iidayaan qaab-dhismeed karti-xirfadeed oo tababarayaasha oo lagu dhisi karo tababarida tababarayaasha, kormeerida tababarayaasha ama qiimaynta tababarayaasha.

Tababrayaasha Minnesota ee caruurnimada hore iyo daryeelka da'da dugsiga waa koox xirfadlayaal kala duwan kuwaas oo door firfircoon oo mug leh ka ciyaara horumarinta xirfadeed ee macalimiinta, adeeg-bixiyayaasha daryeelka carruurta, adeeg-bixiyayaasha qoyska ee daryeelka carruurta, agaasimayaasha xarumaha, maamuleyaasha barnaamijka, iyo kuwa kale.

Tobabarayaasha ayaa laga yaaba in ay isticmaalahan ciwaanno kala duwan oo ay ku jiraan macalinka dadka waaweyn (adult educator), fududeeyaha, khabiirka horumarinta xirfadda, iyo kuwa kale. Inkasta oo Minnesota ay leedahay nidaamka ansixinta tababaraha kaas oo dejinaya filashooyinka aasaasiga ah ee shahaadooyinka tababaraha, sidoo kale waxaa run ah in tobabarayaasha ay ka kala yimaadaan bulshooyin kala duwan oo leh qibarado, aqoon iyo xirfado badan oo kala duwan.

Qaab dhismeedkan waxaa loo qorsheeyay in lagu taageero shaqada barayaasha tababara caruurnimada hore iyo xirfadlayaasha daryeelka da'da dugsiga ee Minnesota. Dukumiintigan waxaa ku jira:

- Mabaadi'da hagidda ee horumarinta xirfadeed (tababarka)
- Isticmaalka Qaabdhismeedka Aqoonta iyo Kartida
- Ficillada tababarayaasha
- Erey-bixinnada muhiimka ah

- Tixraacyo

Si la mid ah qaab-dhismeedkan, Minnesota waxay sidoo kale leedahay karti-xirfadeedyo loogu talagalay Horumarinta Xirfadlaha Ku-saleysan Xiriirka (RBP) kuwaas oo bixiya tababarid, la-talin, iyo hagidda carruurnimada hore iyo xirfadlayaasha daryeelka da'da dugsiyada ee Minnesota. Xirfadahaan waxaa laga heli karaa:

<https://edocs.dhs.state.mn.us/lfsrver/Public/DHS-7586-ENG>.

Tilmaamaha la raacayo

Mabaadi'da soo socota ayaa hagta oo jiheeya qaab-dhismeedkan kartida:

- Waxa ay tababaryaashu sameeyaan iyo sida ay u sameeyaan ayaa si toos ah u saamayn ugu leh koboca xirfadeed ee dadka waaweyn ee kale -la hawl galayaashooda waxbarashada - taas oo iyaduna saameynaysa carruurta.
- Tababarayaashu waxay taageeraan xirfad-yaqaanimada joogtada ah ee goobta iyadoo loo marayo nuxurka ay barayaan iyo inay noqdaan kuwo lagu daydo ee dhaqanka xirfadda iyo dhaqanka anshaxa suubban.
- Dhammaan bartayaasha waawayni waxa ay muujiyaan awood ayagoo ula yimaada aqoon badan shaqadooda.
- Dhammaan bartayaasha waawayni ayaa horumarin kara waxtarkooda.
- Bartayaasha waawayni waxa ay ka soo kala jeedaan bulshooyin kala duwan oo leh awoodo kala duwan, habraacyo wax barasho, khibrado iyo aragtiyo kale duwan. Tababarayaasha ayaa sidoo kale dhaqan ahaan iyo luqad ahaanba way kala duwan yihiin waana in laga fisho, loo dabbaaldego, lana qorsheeyo, lagana jawaab eliyo kala duwanaanshaha.
- Qofka shaqsiga weyn ahi sida uu u wajaho isbaddelka iyo waxa ay ka aaminsan yahay shaqadiisa ayaa sameyn ku leh sida uu u fududeeyo, ula shaqeeyo dadka kale, uguna dhaqmaan waxee bardeen.
- Tababarayaasha ayaa ka mas'uul ah in ay abuuraan ilaaliyaanna jawi waxbarasho oo ay bartayaasha waawayni ku dareemaan ku hawlanaan, ammaan, iyo in lagu taagerayo wax barashada.
- Xogta lagu soo ururiyo u kuurgalka, qaddarinta, iyo qiimayntu waxay siisay aasaaska guud ee u dabaaldega iyo koboca.
- Tabarayaahu waxay taageeraan waxbarashada dadka waaweyn iyagoo la wadaagaya nuxur cusub oo ku daraya khibradaha, baahiyaha, iyo aragtida tababartayaasha fadhi kasta.
- Tababarayaashu waxay diiradda saaraan awoodda ka qaybgalayaashooda iyadoo maanka lagu hayo sidoo kale ilaalinta tayada gudaha daryeelka iyo waxbarashada carruurta yaryar.
- Tababarayaasha kuma eko taagerada kaliya sidoo kale waxa ay ardayda ku xujeyaan in ay halista u bareraan, ay isku dayaan wax cusub iyo in ay dusha saartaan mas'uuliyado cusub.
- Tababarka isticmaala habab kala duwan (fool-ka-fool, khadka tooska ah ee xilliyaysan synchronous iyo ka aan xilliyaysnayn asynchronous, isku-dhafka, iwm.) iyo qaababka (shirar, aqoon-is-weydaarsiyo, taxane, iska-u-barasho, iwm.) waxay bixiyaan fursado gaar ah koboca shakhsiga iyo barnaamijkaba. Waxaa habboon in la geliyo waqti, lacag, iyo fiiro gaar ah si loo go'aamiyo sida, iyo nidaamyada iyo qaababka ugu guulaha badan, ee xaaladahee, iyo ka qaybgalayaashee.
- Dhaqanka barnaamijka ayaa laga yaabaa inuu saameyn ku yeesho waxtarka tababarka, ama si toogan ama si taban oo qaybgalayaasha. Aqoonsiga iyo fiiro gaar ah u yeelashada arrimaha saameyn kara u gudbinta xirfadaha tababarka xagga goobta shaqada ayaa muhiim u ah gaaritaanka guusha.

Isticmaalka qaab-dhismeedkan

Aqoonsiga dabeecadaha, aqoonta, iyo kartida tababarayaashu waxay u horseedi kartaa shakhsi, barnaamij, iyo isbeddel siyaasadeed oo taageera bixinta tababar loo dhan yahay. Intaa waxaa dheer, luqadda iyo filashooyinka muuqdaa waxay kor u qaadaan taageerada tababaraha si ka wanaagsan oo joogto ah. Isticmaalka suurtagalka ah ee Qaab-dhismeedka Aqoonta iyo Kartida ee tababarayaasha waxaa ka mid ah:

Tababarayaasha:

- Heerar ay ku cad yihiin walxaha u muhiimka ah shaqooyinka maalinle ee tobabaraha.
- Agab isqiimeyn nafsi, dib umilicsi iyo deginta hiigsiyo waxbarasho iyo waxqad ee shaqsi..
- Habraacyo marka wax la barayo ama latoba barayo shaqaalaha ku cusub booska tobabare.
- Qaab dhismeed loo isticmaalo waxbarashada bulshooyinka iyo dhaqamada tobabarayaasha.

Ururada iyo barnaamijyada:

- Habraac horumarinta heeshiisyada iyo qeexida shaqada tobabaraha, sidoo kale xulashada shaqadoonka buuxinaya boosaska tobabarayaasha.
- Agab lagu diyaarin karo horumarinta xirfadle iyo wargelinta qiimeynta wax qabad..
- Habraac lagu xalinayo sameynta taagerida mashruuc, howl socodka , iyo habraacyada si loogu horumariyo howlaha tobabarka.

Adeeg bixiyaasha deynta qaata (credit) iyo kuwaan qaadan (non-credit) ee horumarinta xirfadle:

- Agab lagu garan karo warbixinta jadwalka waxbarasho iyo shaqada casharada si loogu adkeyo horumarin (tobabaraha)..
- Qaab dhismeed lagu wajahayo, lagu hagayo , ama lagu qiimeynayo dadaalka horumarinta xirfadle ee guud ahaan qeybta kala duwan ee taqasusayaasha tobabarada.
- Qorsheyn kara ama dib u eegis ku sameyn kara qaababka heer ka gaarid ee shaqo..

Shabakadha maxaliga ah iyo gobolka:

- Agab lagu hormarinaayo joogteynta iyo uqalmida tobabarka ee dhamaan qeybaha kala duwan iyo mashruucyada..
- Qaab dhismeed lagu qeexayo laguna hormarinaayo shaqada horumarin xirfadle sidii Indho indheye: (indho indheynta, tobabarida, cashar siinta ama tobabarka) waxbarashada caruurta yar iyo ardayda iskuulka gaaray iyo kashaqeynta horumarin dheeriya ee waxbarashada caruurta iyo habraaca shaqo ee kuwa horumarinta xirfadle ee kuwa waqtiga iskuulka gaaray.
- Agab lagu horumarinayo - tayada sare ee waxbarashada caruurta yar iyo caruurta gaaray xanaanada da'da iskuulka sidoo kalena lagu horumarinayo dadaalada magdhaw iyo xaaladaha shaqada ee macalimiinta caruurta yar iyo kuwa waqtiga iskuulka gaaray.

Cilmi baarayaasha iyo qiimeyayaasha barnaamijka:

- Qalab lagu wargeliyo oo kor loogu qaado cilmi-baarista ku saabsan dhaqanka caddaynta ku salaysan ee carruurnimada hore iyo horumarinta xirfadeed ee daryeelka da'dadugsiya.

Ficillada Tababarayaasha (dispositions)

Dayo, oo ah adeeg-bixiye daryeelka carruurta ah, ayaa iska diiwaan galiyay dhacdooyin tababarro taxane ah oo wax ka qabanaya filashooyinka korriinka ee carruurta yaryar. Habeenkii ugu horreeyay, tababare Maria ayaa albaabka ku salaantay Dayu oo is bartay. Dhawr daqiiqo ka dib, Maria waxay ku biirtay Dayo iyo dhawr kale oo adeeg-bixiyeyaal ah oo miiskooda. Maria ayaa waydiisay, "Maxaa idin keenay tababarkan?" Maria si taxadar leh ayay u dhegaysataa oo wayddiisaa su'aalo dheeraad ah iyadoo Dayo iyo asxaabteeda ay wadaagayaan dareenkooda iyo farxadda la shaqaynta carruurta maalin kasta. Dayo waxay ogaatay dulqaadka iyo danaynta Maria marka qof kastaa hadlayo. Markii ay soo dhawaatay waqtigii loo qoondeeyay tababarka, Maria waxay tiri, "aad ayaan ugu faraxsanahay inaan awooday inaan kula hadlo, waxaan hayaa xoogaa fikrado cusub oo ku saabsan waxyaabo aan ku kordhin karno tababarkeena caawa." Dayo waxa ay la dhacsan tahay in tababaruhu uu hagaajinayo qorshayaasheeda si ay u daboolo baahiyahooda iyo danahooda.

Marka lagu daro cilmiga iyo xirfadaha lagusoo bandhigay qaab dhismeedkan, qaababka wax yaabaha qaar loo qorsheyay ayaa loo arkaa in ay muhiim u tahay barayaasha ama shaqaalaha ka shaqeya kobcinta dadka kale (haddee tahay caruur ama dadka waaweyn). Sheekada kor ku xusan, tobaraha Dayo ayaa muujinaya dareen sida u kuur gelid ogaansho iyo u furfurnaansho fikradaha dadka kale.

Waa maxay ficilladu?(dispositions)? Waxaa lagu qeexa in ay tahay, "u xaglinta ama u janjeeridda in la rumaysto ama loo dhaqmo siyaabo gaar ah." [Dottin, 2010; Teven, 2007] Katz 1995, hogaamiye waxbarashada caruurta yar yar iyo faallada tobararka macalimiinta ee "rabitaanku waxa uu ka kooban yahay dabciyo maskaxda ee maahan dabciyo iska samey ah." [Ross-Vosels & Moss, 2007] Cilmi baare waqti dheer ee rabitaanka macalimiinta iyo in qiimeyntoodu ku qeexday rabitaanka sidii "in uu la mid yahay waxyaabaha uu aaminsan yahay xirfadlaha ama habraacyada uu qiimeyo, laakiin waa ay ka badan tahay intaas. Rabitaanku intaa waa ka gacan dheer yahay oo waxa qeyb ka yahay habka uu u dhaqmayo xirfadlaha iyo waxa uu aaminsan yahay iyo ficilada dabeecadaha ay muujinayaan macmalimiinta inta lagu jiro iyo banaanka fasalkaba. [Ross-Voseles & Moss, 2007]

Maxay muhiim u yihiin? Rabitaanku waxa uu sameyn ku leeyahay sida uu qofku ula dhaqmo dadka kale. Qaab-dhismeedka ayaa ku bar bar sheegaya rabitaanka, waxbarashada iyo xirfadaha, sababto ah rabitaanku waxa uu sameyn ku leeyahay sida iyo waxa ay tobarayaasha ay ogaan karaan, sida ay ugu dhawaanayaan dadka kale, iyo sida ay u arkaan caqabadahaka hor yimaada. Rabitaanada ay yihiin fikrado isku xig xiga ayaa loo arki karaa fikirka shaqsi ama qolo kale, dareen u jeedo, u nuglaansho, u furfurnaan waxa dhici karaa, iyo u janjeerid isqiimeynta fikirka shaqsi. Iyadoo ay jiraan doodo ku saabsan hababka gaarka ah ee lagu ogaan karo, ayaa waxaa jira waxyaabo isdaba joog ah oo ku jira suugaanta iyo mawduucyada caadiga ah ee ka soo dhex baxa tababarayaasha tababarka.

Waa kuwee dabeecadaha muhiimka u ah tababarayaasha? Qaar badan oo kamida rabitaanada hoose ayaa laga soo qaatay Qaab-dhismeedka Aqoonta iyo Uqalmida Xirfadlayaasha Caruurta yar yar ee Minnesota (Minnesota's Knowledge and Competency Framework for Early Childhood Professionals). [2014, p. 10] Kuwa rabitaanada (dispositions) matalaya ayaa isla gartay mawduucyada guud ayadoo wada hadal dib u eegis loogu sameyay dhaqan ahaan, deegaan ahaan iyo mashruuc ahaan qoomiyadaha kala duwan ee macalimiinta Minnesota. Dokumentigan tababarayaasha sidoo kale waxaa ka mid ah xulashooyinka (dispositions) helay iyada oo loo marayo laba dhacdooyinka is-dhexgal, Shirarka Tababaraha CCAMN dayrta 2017 iyo 2018. Xulashoyinka (dispositions) ayaa lagu daray sababtoo ah waxay matalaan waayo-aragnimada dhabta ah ee tababarayaasha Minnesota. Liiska ayaa sidoo kale ka tarjumaya xulashoyinka (dispositions) la jaanqaadaya suugaanta ku saabsan tababarka iyo waxtarka tababaraha.

Ujeedo iyo aragti macno leh:

- ☐ Dareenka Daacadnimada: Mas'uul, lagu kalsoonaan karo, Daacadnimo iyo la dabagal

- ❑ Taxadar leh: Waafaqsan federaalka, gobolka iyo shuruucda mashruuca iyo sharciyada anshaxa la xiriira ilaalinta sirta shaqsi iyo t an guud
- ❑ Hiigsiga: Dhisaayo, hormarinayo habraaca waxbarashada iyo dhigida casharada ayadoo laga go'aan qaadanayo xuduudaha shaqsiga iyo xirfadlaha; muujinaya ka daacad ahaansho
- ❑ ka go'naansho waxbarasho iyo kobac (nafsiyan ah iyo midka dadka kaleba)
- ❑ Qiimeya xogta (indho indheynta, sheekooyinka, qiimeynta sharciga) sidii wado loo marayo fahanka, ku dhaqmida , iyo taageerida dhaqamo wax ku oolka ah.
- ❑ Waxtarka: Leh rajooyin sare iyo midka dadka kaleba; ay ka muuqato is-hagid shaqsiyan ah iyo kalsooni; ku dhiiro gelinaya dadka kale in ay muujiyaan xirfadooda iyo waxee ku fiican yihiin.

Hababka la dhaanka dadka kale: (Shasiga; xoog saarid ardayda waaweyn; **dareenka-bulshonimo** iyo wada xiriirida), oo ay ku jirto:

- ☐ Dareen u nuglaansho
- ☐ Niyad sami dadka kale ah (ku raaxeysto la shaqeynta dadka kale; rajo wanaagsan (qof wax wanaagsan rajeyo mar walbo), aaminsan awooda waxbarasho iyo dhameystirka shaqo cusub)
- ☐ Qiimeya oo ka mahad celiya kala duwanaashaha; aanan dadka canbaareyn
- ☐ Dhaqan ahaan dagan; Ku qanacsan kana faa'iideysta kala duwanashaha; qimaya fikradaha dadka kale; ka war qabo, wax ka qabto oo hoos u dhigo eexidiisa.
- ☐ Dareen jaceyl iyo niyad ahana la heli karo
- ☐ Awooda in uu shactireyo
- ☐ niyad ahaan jooga, dhago wax dhagesta leh, nafta dib ugu laabto
- ☐ Xushmad badan: Xushmad u muujiya baahida iyo qibradaha dadka kale
- ☐ Isku dhafa: Qiimeya fikradaha kala duwan, kuna dara cashar bixinta
- ☐ Lalashaqeyn karo: Isku arka in uu waxna barayo waxna baranayo; aanan isku arkin in uu qabiir wax soo jeedinaya yahay
- ☐ Cod kar ah awoodana in uu dibada aado: Diyaar u ah in uu kala qeyb qaato una warceliyo dhalinta, xubnaha, maamulada , iyo kuwa kale.
- ☐ Ku qanacsan isbadalka: Isbadali kara diyaarna u ah aqbalida isbaal qorshe sameysan
- ☐ Ku qanacsan una diyaar ah in uu naftiisa iyo dadka kaleba kula xisaabtamo isbadalada.

Aragtida Nafsi

- ☐ Dagan, daacadna ah
- ☐ **Furfuran** iyo qof awooda in uu dibada aado, looso dhawaan karo, warkiisana cad yahay
- ☐ Dulqaad leh, go'aana leh
- ☐ Isku filan, xamaasadna leh

Qaababka fikradaha, hawlaha ama arrimaha: Leh awood qiimeyn si dhaw, canbaareyn, iyo weydiin su'aallo. tobabarayaasha ma aqbalayaan qiimeynta xaalada muuqaal ee laakiin waxa ay isticmaalyaan xirfado fikir - lagu qiimeyo, lagu kala dhig dhigo, laguna ogaanayo. Is-qiimeynta shaqsi iyo dib isku raaca ayaa ku kala qeybinaya dadka kooxo rabitaan (dispositions), oo ay ka mid tahay:

- ☐ **Indho indheye:** Qaada habraacyo lagu qaadayo warbixinta (dhageesi iyo daawasho) si u jeedo ku dheehan tahay; ku shaqeynayo ujeedo ogaansho waxa ay dadku leeyihiin ama sameynayaan, sidoo kale iyo walxaha ku hareereysan iyo marxalada lagu jiro; si niyadana u aruurinaya una diwaan gelinaya waxuu indho indheyo; indho indheynta la xiriirinaya dareen rabitaan ogaansho iyo in uu qofku awoodo in uu dhanka kale ee dadka uu wax ka fiirin karo loona saadalin karo dadka kale.
- ☐ **Milicsi:** Waxay si joogto ah waqti u qaata in la qiimeeyo waxtarka tababarka marka la eego himilooyinka ballaaran ee tababarka ama horumarinta xirfadaha; waxay kobcineysaa dib-u-eegista tababarayaasha; waxay ka tarjumeysaa koboca iyo isla xisaabtanka.
- ☐ **Joogtayn:** Wuxuu muujiyaa rabitaanka inuu raadiyo xalalka dhibaatooyinka ama su'aalaha; ururiyaa xogta la xidhiidha oo si joogto ah u raadiyo hagaajinta xaaladaha ama meelaha baahida; halis-u-bareere.
- ☐ **Jecel inuu wax ogaado/qof su'aallo badan:** Jecel in uu kafikiro, su'aallo weydiyo, qiimeyo fursadaha furan, qiimeya oona labada dhinac ka fiiriya arinta jirta, garan kara in uu dhaqankiisa iyo waxuu aaminsan yahay qaldan yihiin.
- ☐ **Isku dhafa:** Si ula kaca u raadiya fahanka dad iyo fikrado kala duwan.

Kartida aqoonta tababarayaasha

Qaabdhismeedka Aqoonta iyo Kartida Tababaraha waxa uu isticmaalaa luuqad guud oo loogu talagalay in lagu dabaqo xaalado kala duwan halkaas oo tababarku ka dhaco daryeelka caruurnimada hore iyo goobaha da'da dugsiga. Kartida aqoontu waxay qeexaysaa xirfado gaar ah ama dabeecado tababarayaasha laga filayo inay muujiyaan.

Uqalmida tobabare ayaa loo kala qeybiyaa todobo qeybood sida ku qeexan qeybaha soo socda. Shanta qeybood ee ugu horeyso ayee quseysa inta badan dadka, ama dhamaantood, tobabarayaasha. Warbixinta qeybaha ayaa xooga saareysa uqalmida lala xiriirinaayo qabashada iyo fududeynta tobabarka. Warbixinta VI ayaa gooni u ah qorsheynta iyo horumarita agabka tobabarka. Tobabarayaasha ayaa xooga saara aasaaska qabashada diyaarinta jadwalka tobabarka waa in uu xooga saara Qeybta Warbixinta I - V laakiin laga yaaba in uqalmida Qeybta Warbixinta VI u arko kaalmo fahanka xirfadaha ku saabsaan sameynta qorshe tobabaraha.

Qeybta Warbixinta VII ayaa xooga saareysa uqalmida lala xiriirinaayo waxbarashada ku saleysan tiknoolajiyada (online-ka ah). Dhamaan tobabarayaasha ma wada doortaan in ay isticmaalaan habka online-ka ah ama tiknoolajiyada ku saleysan online ka. Sidoo kale, dhamaan warbixinta tobabarka uma wada haboona ku qabashada hab online ah. In badan xirfadaha la xiriirinaayo waji ka wajiga, ama tobabarada fasalka lagu qabto, ayaa sidoo kale lamida kuwan online ka ah. Tusaale, dhamaan tobabarayaasha waxaa qasab ah in ay leeyihiin aqoon buuxdo ee warbixinta casharada. Sidoo kale, tobabarayaasha isticmaalaya agabka tiknoolajiyada ku saleysan badalkii is dhexgalka waji ka wajiga ee ayaa u baahan uqalmid dheeriya si guul looga gaaro. Xirfadahan dheeriga ama dhaqamadan ayaa gunaanudaya Warbixinta VII.

Qeyb walbo oo warbixina ayaa ka kooban dhowr u qalmid. Uqalmid walba ayaa lagu sharaxaya dhowr dhinac ee aqoonta iyo fahanka iyo sameynta iyo Isku-duubnida.

Content Area I: Professionalism and Ethical Practices

- Models professional conduct
- Prioritizes cultural competence and equity
- Understands professional development/training within the context of early childhood and school age care
- Continually builds trainer knowledge and skills.

Content Area II: Adult Learning Principles

- Fosters adult learning
- Uses reflection to promote growth.

Content Area III: The Learning Environment

- Prepares for the training event
- Creates and sustains a welcoming, safe, and respectful environment
- Uses technology effectively.

Content Area IV: Facilitating Learning

- Guides adult learning and training experiences
- Adapts delivery in response to participants
- Uses time effectively
- Maintains integrity of instructional plan
- Demonstrates knowledge of content.

Content Area V: Assessing and Evaluating Training

- Evaluates training practices
- Assesses learner outcomes.

Content Area VI: Instructional Design

- Develops content based on research and what is known about quality practices
- Uses principles of universal design to include all participants
- Utilizes a variety of learning/instructional strategies
- Aligns content and assessment to objectives.

Content Area VII: Technology-based Learning

- Designs course and instructional materials to achieve learning objectives
- Facilitates course to create learner interaction and engagement
- Facilitates learner access to support.

Kartida aqoonta tababaraha

Habraaca u qalmida ayaa loo kale qeybiyay labo heer. Dabeecadaha lagu qeexay qeybtan ku suntan 'Aqoonta iyo Fahanka' oo tilmaamaya ficillada muujinaya aqoonta, fahmidda, ama codsiga aad u aasaasi ah (sida "yaqaan," "isticmaalka," ama "muujinaya"). Dabeecadaha lagu tilmaamay qeybtan ku qoran 'Sameynta iyo Isku-Duubnida' waxay qeexayaan adeege horumarsan, oo qeexaya qoto dheer, oo badanaa, ama adeegsi gaar ah oo aqoonta u leh. Dhaqamadan ayaa inta badan qeexaya ficilada sida "sameya," "hababka," ama "muujinta."

Nuxurka Aagga I: Dhaqamada Anshaxa iyo Xirfadlenimada

A. Habeeya dhaqanka xirfadeed

Kood hka	Aqoonta iyo Fahamka	Howgelinta iyo iskudhafka
I.A.1	Uu yaqaanno oo u hoggaansamaa xeerarka daryeelka carruurnimada hore, da'da dugsigiyo iyo heerarka xirfadeed.	Adeegsada aqoonta sharciyada ku saabsan xannaaneynta caruurta yar ee da'da dugsigiyo iyo heerka waxbarashada marka laga shaqeynayo kaalmeeyayaasha tababarka iyo kuwa tababaraya. Tusaale: Dib u waafajiya warbixinada sharuucda ama heerarka, tusaale, "tani waa tusaale habraac qorshe wax barasho ee loo isticmaali karo kasoo bixida Heerarka Waalidka Ogaansho."
I.A.2	Qeexaya aqoonta anshaxa ee xirfadda iyo xaaladaha tababarka oo ay ku jiraan aqoonta Xeerka NAEYC ee Anshaxa iyo Dheeraadka ee Barayaasha Qaangaarka ah ee Carruurnimada Hore (ama qaybta dambe ee ay ansixiyeen NAEYC) iyo / ama Xeerka Anshaxa Ee Ururka Qaranka ee Dugsiga Kadib.	Sameya habab raaca anshaxa marka aad la shaqeyneyso tobararayaasha iyo maal geliyayaasha. Tusaale: <ul style="list-style-type: none"> • La xiriira warbixinta iyo shuruucda habraaca Anshax; • Muujiya masuuliyadaha anshax ee labo labeynta.
I.A.3	Og xirfadeed, anshaxa, iyo heerarka sharci ee la xiriira joogtaynta qarsoodiga iyo asaasiga macluumaadka caruurta, qoysaska, iyo ka-qaybgalayaasha tababarka.	Codkara iyo habeyn kara sirta iyo xogta qaaska ee caruurta, qoysaska, iyo xubnaha tobararka. Tusaale: <ul style="list-style-type: none"> • Sheega in daraasoyinka kiis ay yihiin "qarsoodi" • Icticmaala "qarsoon" ama tusaaloyin la gediya

<p>I.A.4</p>	<p>Fahansan xadka aqoontiisa iyo qibradiisa.</p> <p>Tusaale:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Fahansan qasaaraha horumarinta iyo tobabarida adayda isticmaala hababka iyo istaraatiijiyada aanan cadeynta laheyn ● Fahansan qasaaroyinka iyo xadgudubka macquulka ah ee anshaxa ee si xun u dhigida warbixinta, ama tobabarada warbixinta iyo qeybaha uqalmida halkaas oo uu tobabarahu laheyn aqoon, xirfad, ama dhaqamo qibradeed ku filan. 	<p>Uwareejiya xubnaha ilaaha saxda ah ee warbixinta ama isha warbixinta.</p> <p>Sameya dabal tixraac ee ka jawaabida su'aallaha ama walaacyadooda ka qeyb qalayaasha.</p> <p>Tusaale:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Qirta marka uusan aqoon jawaabta su'aal la weyddiiyay ● Isticmaala "keydin" ama iyo hababka kale ee lagu keydinayo walxaha la tixraacayo ● U wareejiyo licensor (qof leysin leh) marka ay ku haboon tahay.
<p>I.A.5</p>	<p>Fahmaya waajibaadka iyo shuruucda xirfadle.</p>	<p>Muujiya heer xirfadlenimo ayadoo waqti fiican ku imaanayo, isku hagaajinayo, uguna diyaar garowayo.</p> <p>Tusaale:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● U diyaar garoowa waqti hore is uu tobabarku ugu dhaco si wanaagsan ● Sii daawada muuqaallada dhamaan waqti hore ● Diyaariya, koobiyo, qeybiyaa imaanshaha tobabarka ka loo qabanayo ka hor.
<p>I.A.6</p>	<p>Garanaya masuuliyadaha xirfadle iyo waajibaadka doorka tobabare.</p> <p>Tusaale:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Garanaya una hogaansan shuruucda heerarka anshax ee quseeya xuquuda koobiyenta iyo xadida shaqada qof kale ● Garanaya sida si buuxda oo sax ah loogu soo xigto agabka lagu isticmaalayo waxbarashada. 	<p>Keydiya warbixin sax ah</p> <p>Waafaqsan habraac warbixinta iyo habraaca tobabarka deeq bixiyaha oo ay ku jirto shuruudaha waqtiyada iyo codsiyada qorsheynta warbixin.</p> <p>Tusaale:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Qaada liiska dadka joogo oo saxda ah marka loo baahan yahay ● Isticmaala qaabab qiimeyn ama habraacyo deeq ee tobabarka ● Raaca labiska la ogol yahay ee uu deeq bixiyaha tobabarka sameyay

B. Siinta mudnaanta dhaqanka kartida iyo sinnaanta

Kood hka	Aqoonta iyo Fahamka	Howgelinta iyo iskudhafka
I.B.1	<p>Garan kara muhiimada ay ku leedahay luuqada iyo dhaqanka iyo ficilada tobabarka.</p> <p>Tusaale:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Isticmaala luuqad loo dhan yahay ● Isticmaala luuqadaha ilmaha ● Iskaga fogaada erayada lasoo gaabiye iyo kuwa farsamo. 	<p>Isku dhex dhafa horumarinta is dhex galka haboon dhaqan ahaan, luuqad ahaan, iyo ka qeyb ahaanshaha dhaqamada warbixin ee tobabarka, dhaqamada iyo isdhexgalka ka qeyb qaatayaaha.</p> <p>Tusaale:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Isticmaala daarasado caruur kala duwan oo dib loogu eegayo kala duwanaashaha dhaqan ee qiimeynta dhaqan ● Weydiiya in tobabaryaasha ay la wadaagaan tusaaloyin isku dhafa oo loo dhan yahay ee dhaqamadooda ● Sharaxa erayada farsamo ● Isticmaala tusaaloyin dhaqan ahaan ku haboon ● Weydiista fasax ka hor inta uusan mawduuc yada xasaasiga ka hadlin.
I.B.2	<p>Garan kara dibna u eegi kara qiimaha shaqsi, xirfadiisa, anshaxiisa iyo xumaantiisa (tusaale, lab iyo dhig, qoomiyadiisa, dhaqankiia, iyo/ama heerkiisa) si aad in badan uga war qabto si fiicana ula shaqeyso dadka kala suwan ee aad la shaqeyneyso.</p> <p>Tusaale:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Fahmayaa dabeecadda iyo astaamaha ku saleysan isnaceybka qoomiyadaha (Ethnocentrism) iyo sida aragtida qoymiyadaha ay saameyn ugu yeelan karto awoodda tababaraha ee ku hawlanaan, fahmo, iyo la xiriiraan ardayda ● Fahmaya sida arrimaha la xiriira eexasho la'aanta iyo takoorku ay saameyn ugu yeelan karaan jawiga tababarka lagu tababarayo. 	<p>Muujinaya xushmad dhaqan ee shaqsiyaadka iyo tobabarka kooxaha ee uu xiriirka kaala dhaxeyo adigoo ka fogaanayo malooiyinka ka shaqeynaya fahanka fikradhooda sida uu dhaqankooda saameynta ugu leeyahay ayadoo loo fiirinayo dhaqamadooda.</p> <p>Tusaale:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Weydiiya su'aallaha furan (kuwa jawaabtodu koobneyn) badalkii aad iska bilaabi laheyd ra'yiga fikrad ● Ku saleya wax barashada furnaan dadka oo dhana ● Ka daacada qirashada marka uusan waxba ka aqoon dhaqanka dadka kale ● Kamid tahay sinaanta, kala duwnaashaha, iyo isku dhafka qorshaha horumarinta xirfadlaha.

<p>I.B.3</p>	<p>U hadla ama u dooda bulshooyinka aan sida fiican loogu adeegin ama aananba loo adeegin.</p> <p>Tusaale:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Og sida arrimaha kala duwanaashaha ay saameyn ugu leeyihiin casharad iyo isdhex galka tobababrka ● Kala saarikara aragtiyada iyo xogta muhiimka ah ee ku saabsan dhaqan iyo kooxaha kale, kuna dari kara warbixinta ku haboon iyo tusaaloyinka marka tobabarka socdo. 	<p>Ku dara fikradaha qeybgalayaasha tababarka oo dhan ka qeybgalayaasha ku saabsan hab-dhaqameedkooda</p> <p>Soo xasuusiua ka-qaybgalayaasha inay tixgeliyaan waxqabadyada dhaqan ee saameyn ku leh carruurta iyo qoysaska ay u adeegayaan ee ka duwanaan kara iyaga</p> <p>Ka mas'uul ah ficilada eexasho la'aanta ah, xitaa haddii aan laga fiirsan, kana shaqeeya sidii loo dayactiri lahaa waxyeelada.</p> <p>Tusaale:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Waxaa ka mid ah hawlaha la xiriira qaadashada aragtida kullanka shaqooyinka tababarka ● Qeexaya marka faham la'aanta ku saabsan kala duwanaanshaha ay ka dhalan karto khilaafaadka shaqsiyaad dhexdooda ah ee waxbarashada
---------------------	--	---

Kood hka	Aqoonta iyo Fahamka	Howgelinta iyo iskudhafka
		<p>Qibrad u leh isticmaalana istaraatijiyado kala duwan ee lagu qiimeynayo laguna xalinaayo qilaafka</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Horumariya wada hadalka deegaanka waxbarasho ee qilaafka iyo niyad ahaan arrimaha bulsho ee kala duwan sida kula duwanaashaha qoomiyado, takoorka, iyo qiimeynta qaldan ● Balaariya aqoontiisa dhaqan iyo bulshooyinka aan sida fiican loogu adeega, dadka la xaqiro ayadoo loo maraayo horumarinta xirfadle.

C. Fahmida horumarinta xirfadda dhinaca carruurnimada hore iyo/ama daryeelka iyo waxbarashada da'da dugsiga

Kood hka	Aqoonta iyo Fahamka	Howgelinta iyo iskudhafka
I.C.1	<p>Muujiya fahan caruurta yar yar iyo/ama Xanaanada ardayda iskuulka gaartay sida ku qeexan siyaasadaha ku haboon, sharciyada , Heerar iyo aqoonta xirfadle.</p>	<p>Horumariya warbixinta horumarin ee ku haboon ee tobabarka marka lala shaqeynayo ardayda tobabarka.</p> <p>La kaashada qabiirada ku haboon meesha uusan aqoonta u laheyn.</p> <p>Tusaale:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Soo xigta tusaalooyinka Ogaansho ee Heerarka Waalidka si uu u sharaxo 'tayada sare' ee loo baahan yahay. ● Isticmaala tusaaloyinka ECIP marka laga hadlayo heerarka wax barasho ama waxqabadka fasalka ● U warejiya ardayda tobabarka wakiilo leysin leh in ay uuga jawabaan su'aallah qaaska ah

<p>I.C.2</p>	<p>Muujiya fahansanaan ah shuruucda la xiriirta habraaca xirfad hormarineed ee ardayda yar yar iyo kuwa da'da iskuulka gaaray ee Minnesota.</p> <p>Si joogto ah uuga warqaba isbadala habraaca waxbarashada ee caruurta yar yar iyo xanaanada kuwa da'da iskuulka gaaray.</p>	<p>Bixin kara warbixin sax ah oo ku saabsan halka laga helayo xogta ku haboon ee casharada tobabaka iyo habraaca hormarinta xirfadlaha ardayda yar yar iyo kuwa da'da iskuulka gaaray ee Minnesota.</p> <p>Tusaale: Kula taliya ka qeyb galka Ogaanshaha Waalida ku saleysan, fursadaha tobarada kale, ansaxinta, iwm. ee saxda ah kuna haboon tobabarka, tusaale, "Inkasto oo aanan heynin waqti ku filan oo aan si fiican ugu falaqeyno mawduucan isla waqtigan, waxaa jira fasal kale oo laga yaabo in aad rabi laheyd..."</p>
---------------------	---	--

I.C.3	Garan kara masuuliyadaha tobabaraha ah wakiilka u xilsaaran.	<p>Isticmaala xaaladaha kala duwan ee aqoonta iyo shaqada tobabarka ee isbadaleysa.</p> <p>Tusaale:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Ku caawiya ardayda in ay si codkara u dhigaan caqabadaha kusoo bixi kara si ay u badalaan dhaqamada ayna ugu helaan xal caqabadahan ● U ogolaada waqti ay ku sameyaan ardayda qorshe howlgal ama ka go'naansho ay ku howl gelinayaan dhaqamo cusub.
-------	--	---

D. Si joogto ah u dhiska aqoonta iyo xirfadaha tababaraha

Kood hka	Aqoonta iyo Fahamka	Howgelinta iyo iskudhafka
I.D.1	<p>Muujiya fahan iyo aqoon uqalmida looga baahan yahay shaqada caruurta yar yar</p> <p>Kawar qaba Qaab-dhismeedka Aqoonta ee Minnesota iyo Tilmaamaha Caruurta Yaryar ee Minnesota ee Horumarka (ECIPs) iyo Tilmaamayaasha Caruurta Iskuulka Gaartay ee Horumarka (SAIP).</p>	<p>Tusaale uuga dhiga aqoonta korriinka ilmaha, hababka ku habboon korriinka, iyo hababka xanaanada hore ee tayo sare leh iyo hababka waxbarashada ee ku saabsan mawduuca tababarka.</p> <p>Tusaale: La xiriiriya casharada tobabarka uqalmida Qaab-dhismeedka Uqalmida Aqoonta ee Minnesota, Heerarka Qiimeynta Head Start, iyo/ama heeraka ansaxinta</p>
I.D.2	Muujiya fahanka qaab dhismeedkan iyo xirfadaha iyo aqoonta war qurxinta.	<p>Sii wada dhisida iyo adkeynta aqoontiisa iyo xirfadiisa ka tobabare ahaan ilaa bilaawga iyo heerka soconaayo ee horumaritna xirfadle</p> <p>Muujiya hogaamin dhanka horumarinta xirfadaha ee dadka kale.</p> <p>Tusaale:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Kasoo baxa shuruudaha socoda ee horumarinta xirfadlaha ● Ka qeyb qaata indho indho indheynta, tobabarida ama cashar siinta ● dhinca ka tobabarida (co-trains) ama tobabarayaasha kale marka la weydiyo.

I.D.3	Raadiya kobcinta meelaha ay ku yar tahay aqoonta kana qeyb gala fursadaha hormarineed ee xirfadaha jira.	<p>Si joogto ah u isticmaala dib qiimeynta shaqsi asagoo muujinaya halka xirfadaha iyo aqoontu ka naaqus tahay qorshe dib talaabada xigta ee kobaca xirfadle.</p> <p>La wadaago aqoonta iyo khibradda asagoo ka qayb qaadanaya la talinta ama kuwa ku cusub doorka tababaraha.</p> <p>Tusaale:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Dhameystira qiimeynta shaqsi ee tobabaraha ● Sameya oo heysta qorshe horumarinta xirfadle ● Ka qeyb qaata cashar siinta ama tobabarida la xiriirta kobaca tobabare.
-------	--	---

Nuxurka Aagga II: Mabaadi'da Waxbarashada Dadka waaweyn

A. Kobciya mabaadi'da waxbarashada dadka waaweyn

Kood hka	Aqoonta iyo Fahamka	Howlgelinta iyo iskudhafka
II.A.1	<p>Fahmaa aragtida iyo mabaadi'da barashada dadka waaweyn (andragogy) waxayna aqoonsan yihiin kala duwanaashaha ee doorbidida waxbarasho iyo awooda ay leeyihiin ardayda waa weyn ee wax barashada.</p> <p>Tusaale:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Leh aqoon istiraatiijiyad si ay diiradda u saaraan bartilmaameedyada, hawsha, iyo waqtiyada la dhisay gudahood ayadoo sidoo kale weli jawaab u ah baahida iyo walaacyada ardayda' ● Aqoonsan kara shakhsiyaadka u fir fircoon waxbarashada iyo deegaankeeda, kuwaaso sameyn karaan qabsasho habboon oo ku saabsan maareynta dhaqdhaqaaqa shakhsiyadeed iyo kooxaba ● La qabsan karo jadwalka wax barashada marka loo baahan yahay in laga soo baxo hiida ardayda tobabarka. 	<p>Isiticmaala howl fududeyno farsamo/xeelado loogu tala galay ardayda waa weyn iyo ayadoo shuruucda niyada lagu hayo.</p> <p>Tusaale: Ilaaliya isku dheeli tirka howlaha joogtada ah iyo kuwa aan aheyn iyo hogaamina howl fududeyn iyo fududeynta waxqabad ay ardayda hormuudka u tahay.</p>

<p>II.A.2</p>	<p>Ka warqabo muhiimada ay leedahay dhisida qibrad ku saleysan dadka waawen aqoonta ka hor.</p>	<p>Ka raadsha warbixin deeq bixiyaha tobabarka qibradooda ardayda tobabarka ama isticmaala howla isbarasho si loogu qiimeyo ardayda qibradooda iyo heerka xaaladooda.</p> <p>Tusaale:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Weydiiya ardayda in ay la wadagaan qibradooda sannadle inta leys baranaayo ● Weydiiya ardayda tobabarka in ay la wadaagaan warbixinta ku saabsan horumarinta shqadooda ee kooxaha yar.
<p>II.A.3</p>	<p>Og aqoonta iyo xirfada hore ee ka qeyb qaatayaasha tobabarka.</p> <p>Tusaale:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Inta lagu guda jiro hordhaca mawduuca tababarka, tobabaraha waa inuu weydiinayaa, "Immisa qof oo idinka mid ah ayaa horay u isticmaalay nooc ka mid ah qorshe cashar ama liiska hawlaha la qorsheeyay?" 	<p>Isticmaala aqoonta hore ee ka qeyb qaatayaasha tobabarka wax qabadkiisa, tusaale, doodaha</p> <p>Bixiya tusaale cad oo sax ah kaaso la xiriira casharka ardayda ee qibrada nolaleed.</p> <p>Tusaale:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Ku dara tusaaloyin xalinaya da'da kooxada kala duwan ● Ku dara tusaaloyin xalinaya dhibaaytoyinka ku saleysan qoyska iyo xarunta xanaano. ● Xooga saara tusaaloyinka ay la wadaagaan ka qeyb qatayaasha ee shakadooda iyo qibaradahooda.
<p>II.A.4</p>	<p>Ka warqabo danaha ardayda waaweyn ee qaadashada go'aan ee horumarinta xirfadle ama tobabarka.</p>	<p>Ku caawiya kaqeyb qaatayaasha in ay gartaan waxa ay ka faa'iidi karaan tobabarka</p> <p>Si cad u sharaxa fa'iidooyinka barashada qibrada iyo barashada wax cusub.</p> <p>Tusaale: Ku xira qibrada wax barasho xaaldaa shaqada ama baahida ardayda tobabarka "Shaqadaada ayaa fududaaneyso marka aad awoodo..."</p>

<p>II.A.5</p>	<p>Fahamsan tahay qiimaha ay leedahay dejinta kalsoonida iyo dadka waawayn ee kala duwan u dulqaadashada khatarta marka la baranayo ama la isku dayo wax cusub.</p> <p>Tusaale:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Yaqaan hawlo kala duwan oo horudhac ah oo dhiirigelinaya bilaawga habka-howlaha ka qeyb galka iyo caawinta abuurista rajo deegaan waxbarasho wanaagsan. 	<p>Sameya fursado taagero ee ardayda waa weyn ay iskugu dayayaan xirfado cusub, tijaaboyin, iyo xitaa in ay si amaan ah u guul dareystaan ku dabaal dagaan ka weyb qalka.</p> <p>Tusaale:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Weydiiya isxil qaamayaasha in ay muujiyaan xirfado cusub ● U ogolanayo tobabarayaasha inay indho indheyaan inta aysan ka qeyb qaadan waxqabad cusub ● Aqbala faaniyana isku day kasta ayadoon la qiimeyneenin ● La wadaago qibradiisa shaqsi marka xirfad cusub la baranayo.
----------------------	--	--

<p>II.A.6</p>	<p>Abuura oo joogteeya ka qayb-qaadashada, taageerida, iyo jawi waxbarasho oo ammaan ah oo kor loogu qaadayo wax-barashada dadka waaweyn.</p> <p>Tusaale:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Garanaya habraacyo tobabar kala duwan oo waafaqsan habraaca xaaladaha ay aadka ugu haboon yihiin. 	<p>Istimaala habraacyo kala duwan oo lagu dhisayo waxbarasha rabitaan ee ka qeyb qaatayaasha</p> <p>Badala qorshaha qibrad sida loogu baahan yahay si loo waafajiyo baahida radayda tobabarka looguna taagero ka qeyb ahaanshaha ardayda cuuryaamiinta ah.</p> <p>Tusaale: Isticmaala isku dar ah dib isku-eegis, doodaha kooxeed, muujinta shey, soo bandhigida, warbaahinta kala duwan, qalabka muuqaalka, daraaseynta kiis, iwm</p>
<p>II.A.7</p>	<p>Sharaxa faa'iidada dhageysi toos ah iyo waxqabad yada wax barashada waafaqsan shaqada ardayga tobabarka ku jira deegaankiisa iyo masuuliyadihiisa shaqo</p>	<p>Isticmaala habab si joogto ah uga qeyb galinaya ardayda horumarinta xirfadaha loo baahan yahay ee goobaaha shaqadooda iyo doorkooda.</p> <p>Tusaale:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yareeya sharaxaadaha qudbad • adeegsanaya tusaalooyin ku habboon nooca daryeelka, kooxaha isku da'da, iwm.
<p>II.A.8</p>	<p>Fahmaya doorka ku celcelinta waxbarashada.</p>	<p>U ogolaada waqti ku cel celin badan xirfadaha cusub ama waxqabadyada wax barasho.</p> <p>Dhiiro geliya isticmaalka xirfad cusub ee inta u dhaxeysa goobta shaqada iyo tobabarka.</p> <p>Fiiriya qimeynta isticmaalka.</p> <p>Tusaale:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Badala waqtiga tobabarka sida loogu baahan yahay ayadoo la horumarinayo xifdinta xirfadaha ka hor inta aan cashir kale loo gudbin • Xooga saaraya muhiimada isticmaalida xirfado cusub ee inta u dhaxeysa casharada isku daba xig xiga ee tobabarka.

B. Waxuu isticmaashaa milicsiga si kor loogu qaado kobaca

Kood hka	Aqoonta iyo Fahamka	Howgelinta iyo iskudhafka
----------	---------------------	---------------------------

II.B.1	Fahmaya waxa uu yahay dhaqanka dib uuga fikirka ee ku taageerida xubnaha isticmaalka waxa ay bareen.	Isku dhafa fursadaha dhaqamada dib u eegista, oo ay ka mid tahay waqti aamusnaan ah, inta lagalayo tobabarka. Tusaale: <ul style="list-style-type: none"> ● Ku dara waqtiyo yar oo ay xubnaha si dagan dib ugu milicsan karaan shaqsiyan ka hor inta aanan dooda la bilaabin ama wax qabadka ● Oo ay ku jirto dib u eegista iyo qorsheynta waqti ee gabagabada casharka.
---------------	--	---

II.B.2	Qiimeya xiriirka ka dhaxeya dib u eegista iyo isbadalka.	<p>Soo jeediya dib u tixraaca waxqabadyada la xiriira dib u eegista xubnaha</p> <p>Soo jeediya lasocoshada ku haboon, tobabarida, ama dhaqamada bulshooyinka lagu kaalmeynayo badalka dhaqankooda</p> <p>Habeynta ibadal dabci ku saleysan iyo dib u qiimeynta.</p> <p>Tusaale: La wadaago tusaaloyinka waqtiyada markii dib isku eegista shaqsi ay keentay isbadal dhaqan.</p>
II.B.3	Xooga saara dib u eegista iyo qorsheynta inta lagu jiro tobabarka.	<p>Siiya waqti xubnaha ay ku qorsheyaan dhaqan gelinta fikradaha cusub.</p> <p>Siiya qorshooyin waxqabad ama agab kale oo lagu dhiiro gelinaya dhaqan gelinta fikradaha soo baxay inta dib u eegista la sameynaye.</p>

Nuxurka Aagga III: Jawiga Deeganka Waxbarasho

A. Diyaariyaa dhacdada tababarka

Kood hka	Aqoonta iyo Fahamka	Howlgelinta iyo iskudhafka
III.A.1	Uqiimeya diyaar garowga in uu yahay halbowlaha guusha tobabarka.	<p>Isku keena agabka iyo waxyaabaha loo baahan yahay si tobabarku usocdo</p> <p>Sii saadalin kara kaalmoyinka loo baahan yahay in loogu daro dhamaan xubnaha.</p> <p>Tusaale:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Weydiin kara maalgeliya yaasha tobabarka luuqada looga baahan yahay xubnaha. ● Soo aruurin kara warbixinta (sida loo heli karo) ku saabsan baahida goonida ee xubnaha.

III.A.2	Imaada waqti hore oo ku filan si uu u diyaariyo meesha, agabka, iyo tiknoolajiyada ardayda waa weyn ee waxbarashada.	Hagaajiya Kuraasta iyo miisaska raaxo ee ardayda waa weyn - ka fog muuqalada, hoos u dhiga mashquuliska, iwm. Ku diyaariya muqaalo iyo agab goobta ka hor inta aysan ardayda imaan. Sameynta tijaabinta warbaahinta ka hor inta uusan tobabarka bilaaban
----------------	--	--

III.A.3	Ka warqaba muhiimada deegaanka iyo horumarinta waxbarashada ee kobaca xirfadlaha.	Sameya heshiis kala dhexeya xubanaha tobabarka ee ku saabsan tobabarka inta uu socdo iyo waxa laga filaayo (shuurucda tobabarka). Tusaale: <ul style="list-style-type: none"> ● Udajiya sharci waqtiya bareega la aadayo ● Kala hadla heshiiska waqtiyada la isticmaali karo taleefanka iyo wada sheekeysiga inta uu tobabarka socdo ● Sameya heshiisyo ku saabsan ka qeyb qaadashada iyo waxa laga filaayo dhaqan ahaan ka qeyb qaatahaha.
III.A.4	Soo saara walxaha deegaanka iyo agabka keeni kara caqabadaha ama xadidi kara ka qeyb qaadashada.	Dib iskugu hagaajin kara qaabka fadhi si boos looga soo saaro meeshana caqabadaha looga saaro Badali kara waqtiga tobabarka, qaabka uu usocdo, ama waxyaabaha la qabanayo sida looga baahan yahay ka qeyb qaatayaasha. Tusaale: <ul style="list-style-type: none"> ● Diyaariya turjumaano ama tujumaan toos ah sida loogu baahan yahay ● Wax ka badali kara fadhiga si dadka cuuryaaminta ah is isticmaali karaan, dhagoolada, ama indhoolayaasha ● Hubiya in muuqalada iyo maqalkuba ay qoraal leyihiin.

B. Wuxuu abuura oo ilaaliyaana jawi soo dhawayn, badbaado iyo ixtiraam leh

Kood hka	Aqoonta iyo Fahamka	Howgelinta iyo iskudhafka
III.B.1	Waqti hore yimaada si uuso dhaweyo xubnaha tobabarka qaadanaayo.	Dhameya diyaar garowga waqti kahore ka hor tobabarka si loo helo waqti lagula sheekeysto ka qeyb qaatayaasha inta ay imaanayaan Isticmaala 'waqtiga tobabarka kahore' in uu iskugu keeno warbixinta ku saabsan aqoonta ka qeyb qaatayaasha iyo qibradooda, waxey daneenayaan, iwm. Tusaale: Sameya sahmin cod qaad oo xubnaha inta ay imaanayaan.

III.B.2	Isbara nafsi ahaan Siiya xog ku saabsan aqoonsigiisa qibrada casharka u leedahay iyo tobabarka	Siiya fursad ay xubnuhu isku salaamaan ayna isku bartaan. Tusaale: Sii hadal bilaw marka la fadhiyo si aad u abuurto fursad wada hadal casharka ka hor.
----------------	---	---

<p>III.B.3</p>	<p>Qiimeya deegaan wax barasho oo xushmad ku saleysan</p> <p>Dajjiya hiigsiyo xushmadeed oo ardayda waaweyn deegaankooda wax barasho.</p>	<p>Ka warqaba sharciyada dhaqan ee saameynta ku leh xubnaha tobabarka.</p> <p>Tusaale:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Garan kara in xubnaha qaar ay door bidi karaan in ay indho indheyaan ka hor inta aysan ka qeyb qaadan waxqabad yada tobabarka. ● Ka warqaba marka ay xubnuhu u baahan yihiin in ay bareeg aadaan si ay usoo tukadaan ama ay dhaqankooda wax ah u sameyaan.
<p>III.B.4</p>	<p>Kawar qaba halka caqabadaha dhaqamada xubnaha ka imaan karaan</p> <p>Fahmaya dhaqamada xubnaha qaar oo ka weecin kara waxbashada kuwa kale.</p>	<p>Isticmaala qorshooyin ka hortag oo looga hortagayo dhaqamad dhibaato keenka ah.</p> <p>Tusaale:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Dareemi kara luuqadaha jirka ee xubaha qaar ay ka muuqato in ay rabaan qaadashada bareeg ● Kawar qaba niyada qofka caadiga inta ay soo jeedo ● Siinaya si joogta ah bareegyo u ogolaanaya in ay dhaq dhaqaaqaan iyo wax yaabaha ay jir ahaan ugu baahan yihiin.
<p>III.B.5</p>	<p>Iska indho tiri kara carqaladaha ama mashquulinta yar</p>	<p>Ula hadli karaa xubnaha dhibaataada wada si shaqsiyan ah iyo si gooniya</p> <p>Ku qabsan kara dhaqamada sida looga baahan yahay si loo hubiyo deegaan wax barasho xushmad ku dhisan.</p> <p>Tusaale:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● U isticmaala bareegyada fursad lagugla xiriiraya xubnaha dhibaataada wado ● U ogolaada xubnaha in ay isku 'raacaan ama aysan isku raacin' fikrado.

C. Wuxuu u isticmaalaa tignoolajiyada si wax ku ool ah

<p>Kood hka</p>	<p>Heerka 1: Aqoonta iyo Fahamka</p>	<p>Heerka 2: Howlgelinta iyo iskudhafka</p>
------------------------	---	--

<p>III.C.1</p>	<p>Fahmaya awoodaha kala duwan ee nuucyada tiknoolajiyadaha</p>	<p>Qorsheeya baahida warbaahin ee lala xiriirinayo qorshaha habraaca.</p> <p>Tusaale:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Ka warqabo cidda ay tahay in la waco si loo xaqiijiyo qalabka warbaahinta ama kaalmada ● Muujiya warbaahinta / technology looga baahan yahay si loo fududeeyo qorshaha tababarka ● Codsanaya / xaqiijinaya warbaahinta ka hor casharka tobabarka
-----------------------	---	---

III.C.2	Fahmay baahida loo qabo taageero muuqaal ah oo ku haboon mawduuca tababarka.	<p>Abuura iyo / ama adeegsadaa muuqaallo leh waxtar iyo saameynta</p> <p>Hubiya in muuqaalada la isticmaalay ay ka tarjumayaan kala duwanaanshaha, eexasho-la'aanta, loona dhan yahay.</p> <p>Tusaale:</p> <ul style="list-style-type: none"> Isticmaala qalabka shaqada, bogagga shaxda, diagrams, muqaallo, iyo bandhigyo kombiyuutar (sida slides Power Point) si ay u dhameystiraan casharka.
III.C.3	<p>Yaqaano tiknoolajiyada inta badan loo isticmaalo iyo qalabka maqalka-muuqaal leh</p> <p>Ku shaqeeya qalabka si sahlan xalin karana dhibaatooyinka yaryar / caadi ah.</p>	Haya qorshe 'dib ukabasho' ah oo uu u adeegsanayo marka agabka warbaahin aanan laheli karin ama ay guuldareysato.
III.C.4	Fahmaya xadka tiknoolajiyada ee gudbinta macluumaadka ama casharada.	<p>Si fiican u yaqaan casharada tababbarka</p> <p>Ka fogaada ku tiirsanaanta teknoolajiyada (Hagaha Tababaraha, muuqaalada, Power Point slides) si uu u gudbiyo casharada.</p> <p>Tusaale:</p> <ul style="list-style-type: none"> Soo xigta casharada slides Power Point laakiin aanan ka 'akhriyin' bogaga ama Hagaha Tababaraha ah.

Qeybta Nuxurka Aagga IV: Fududaynta Waxbarashada

A. Hagidda waxbarashada dadka waaweyn iyo khibradaha tababarka

Koodhka	Aqoonta iyo Fahanka	Howlgelinta iyo Iskudhafnaanta
IV.A.1	Wuxuu si cad u qeexayaa ujeedooyinka waxbarasho ee tababarka wuxuuna dhigayaa ujeedooyinka macnaha guud ee shaqada iyo baahiyaha ka qaybgalayaasha.	Isku xidhka ujeedooyinka waxbarashada iyo baahiyaha ay iftiimiyeen ka qaybgalayaasha tababarka

<p>IV.A.2</p>	<p>Yahay mid cad, tifaftiran oo toos ah ula xidhiidha inta uu socdo dhacdada tababarku.</p> <p>Tusaaleyaal:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● U hadalka si cad iyo cod ku haboon ● Kala duwa dhawaqa, xawaaraha, codka, iyo kala duwida coda si aad u heysto dareenka iyo xiisahooda ● Adeegsada meelaynta jirka, dhaqdhaqaaqa gacanta iyo jirka, iyo sidoo kale meelaynta kaalinta ama miisaska si ay u taageeraan waxbarashada. 	<p>Isticmaalaa su'aalo, tusaalooyin, waxyaabo kale, ama dib-u-habeyn si loo kala caddeeyo isgaarsiinta.</p> <p>Tusaale:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Ka codso ka qaybgalayaasha in ay "ii sheegaan wax badan" haddii aan la hubin macnaha ● Adeegsada erayada sida "waxa aan maqlo" si loo caddeeyo macnaha.
----------------------	--	---

<p>IV.A.3</p>	<p>Si niyada leh u tixgelinaya baahida waxbarasho ee dhammaan ka-qaybgalayaasha xilliga la fududaynayo.</p>	<p>Bixiya tusaalooyin badan oo kala duwan oo la xiriira waxyaabaha ku jira xaaladaha badan, kooxaha da'da, ama xaaladaha</p> <p>Iska ilaaliya isticmaalka erayada farsamo; Waxay soo bandhigeysaa ereyo cusub oo gebi ahaanba cusub ka hor intaadan isticmaalin waxyaabaha ku jira.</p> <p>Tusaale: Weydiiya "Fikirani sidee buu u egyahay mid ka duwan haddii aad la shaqeysid dhallaanka?"</p>
<p>IV.A.4</p>	<p>Weydiinaya Su'aallaha furan (kuwa jawaabtodu koobneyn)</p> <p>Adeegsada dhegaysi muujinaya, iyo war celin si loo soo saaro aragtiyada ka-qaybgalayaasha iyo in waxbarashada sare loogu qaado.</p>	<p>Ku dhiiro geliya ka qaybgalayaashu in ay sahamiyaan fikrado iyo xalal kale oo kala ah, si loo qiimeeyo fikradaha iyo fursadaha, iyo in la gaaro go'aamo cusub ama kuwa la xiriira.</p>
<p>IV.A.5</p>	<p>Isticmaala qudbado gaaban oo wax ku oog ah si casharad cusub loogu gudbiyo.</p>	<p>Dejiya qudbado cashar sheegaya ujeedada iyo bixinta muuqaalka guud ee ku jira casharada</p> <p>Kuxira casharka ujeeddooyinka guud ee tobabarka</p> <p>Ku xira qudbadaha cashar aqoonta iyo waayo-aragnimada ka qaybgalayaasha</p> <p>Ka qaybgaliya ardauda casharada iyadoo la adeegsanayo muuqaallo iyo wadahal.</p> <p>Tusaale:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Ku dara xooga muqaalo ah qudbadaha cashar ● Isticmaala shaxyaal muhiim ah ama Power Point slides lagu muujinaayo qudbadaha casharka ● Waxay ka dhigeysaa casharka mid is dhexgal leh iyadoo la adeegsanayo su'aalo iyo dood furan.

<p>IV.A.6</p>	<p>Ka qeyb galiya xubnaha doodo loo dhan yahay ama kooxo yar ah ee fududeynta casharada la qaadanayo</p> <p>Qiimeya doorka howl-fududeyaha ah hoogamiyaha dooda.</p>	<p>Ku lifaaqa faallooyinka xubnaha iyo fikaradhooda casharada la bixinayo</p> <p>Ku xira doodaha hiigsiga casharka</p> <p>Siiya jiho dooda kooxda; ku casuuma dhamaan in ya ka qeyb qaataan dooda</p> <p>Soo ganaanuda fikirka guud ee keenay dooda.</p> <p>Tusaale: Isticmaala faallooyin daba gal sida "taasi waxee u muuqata tusaale wanaagsan ee mawduuca aan ka hadalnay" ama "waad ku mahadsan tahay ila wadaagida tusaalaha, waa tusaale aad ugu haboon waxii aan ka hadleynay."</p>
----------------------	--	--

<p>IV.A.3</p>	<p>Si niyada uuga fiirsada baahida waxbarasho ee dhammaan ka qaybgalayaasha marka la fududaynayo.</p>	<p>Bixiya tusaalooyin badan oo kala duwan oo la xiriira waxyaabaha ku jira xaaladaha badan, kooxaha da'da, ama xaaladaha jira</p> <p>Ka fogaado isticmaalka erayo aan la aqoon; kusoo daro gabi ahaan ereyo cusub ka hor intaadan isticmaalin waxyaabaha ku jira casharka.</p> <p>Tusaale: Weydiiya "Sida laga yaaba in fikirkan ula muuqdo haddii aad ilmo dhalad ah la shaqeyneyso?"</p>
<p>IV.A.7</p>	<p>Fududeya waxqabadyo wax ku ool ah iyo qibrado waxbarasho ku xiran hiigsiga waxbarasho.</p>	<p>Maamula dhaqdhaqaaqa kooxda si ay u qabtaan hawlaha waxbarashada sida: saamiyada lammaane, ciyaaraha waxbarashada, fikrad isku keenida, xamaasad kicinta (jabinta aamusnaanta iwm), hawlaha dhismaha waxqabadka kooxda, matalaada, bandhigyada, kiiska daraaseynta, iwm.</p>
<p>IV.A.8</p>	<p>Fahmaya doorka uu fududeeyaha ka qaato soo bandhigida, dayactirka, iyo soo afmeerida waayo-aragnimada waxbarasho ee munaasabada tababarka gudahiisa.</p>	<p>Si cad ugu soo daro hiigsiyadooda iyo qibradahooda</p> <p>Siiya Jiheyn cad Si firfircoon ugu wareega inta lagu jiro waayo-aragnimada waxbarashada (ku hawlanaanta qaybgalayaasha); ku casuumida ka qaybgalayaasha gaabis ah</p> <p>Adkeynta niyada ka qeyb qalayaasha ee hiigsiga casharada la xiriiro.</p>
<p>IV.A.9</p>	<p>Fahmida iyo qiimeynta adeegsiga jawaab-celinta si loo xaqiijiyo iyo, marka loo baahdo, dib-u-kicinta dabeecadda iyo waxbarashada ka-qaybgalayaasha; Ma taqaana sida loo bixiyo warcelin.</p>	<p>Wuxuu si gaar ah u sharxayaa waxa uu ka qaybgalayaashu sheegayo ama ka yeelo halkii uu diiradda saari lahaa cududda guud ama samaynta garsooreyaal aan caddayn; Waxuu siinaya macluumaad gaar ah, oo si fiican loo waqtiyeeyay; Wuxuu xoojinaya warcelinta wanaagsan.</p> <p>Tusaale: Siiya talo bixin ku haboon oo gooniya sida "Markii la soo bandhigayo buugga, waxa ay ahayd waxa weyn in aad akhrido oo aad tilmaamto ciwaanka. <i>Waxaad sidoo kale uisticmaali kartaa isala farsamadan si aad ugu adkeyso qoraaga iyo sawiraha.</i>"</p>

<p>IV.A.10</p>	<p>Waxu qiimaynaya muhiimadda kala guurka hawlaha, ilaalinta qulqulka macquulka ah ee dhacdada tababarka, iyo bixinta xiritaanka macquulka ah ee tababar kasta.</p> <p>Tusaale:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Soo koobaya qodobbada muhiimka ah ee gabagabaada qeyb kasta oo kamid ah tababarka iyo gabagabada kala-fadhiyada kala-danbeynaya • Hiigsiyada muraajaco ee dhamaadka kulan kasta. 	<p>Ku xira waxqabadka ujeedooyinka waxbarasho iyo kuwa kaleba</p> <p>Xoojiya qaabka ay waxbarashada ay hawl walba ugu dhiseyso waxqabadyadii hore</p> <p>Waxbarashadan oo taxane ah ku saleysan, waxey isku xiraysa dhacdo kasta oo waxbarasho iyo mid kasta oo ah hadafyada guud ee koorsada.</p> <p>Tusaale:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ku bilaaba kulan kasta oo taxane tababar ah dib u eegista casharada ilaa hadda la qaatay • Dib ugu noqda ujeedooyinka mararka qaar intuu socdo tababarka si loo soo koobo waxa la qaatay ilaa markaas.
-----------------------	--	---

B. La qabsiga bixinta ku saleya falcelinta ka qeyb qaatayaasha

Kood hka	Aqoonta iyo Fahanka	Howlgelinta iyo Iskudhafnaanta
<p>IV.B.1</p>	<p>Si ula kac ah u tixgalinta baahida waxbarasho ee dhammaan ka qaybgalayaasha inta lagu jiro fududaynta</p> <p>Adeegsiga luuqad loo wada dhan yahay.</p>	<p>Bixinta tusaalooyin badan oo kala duwan kuwaaso ku xidhaya nuxurka dhinacyo badan, kooxaha da'da, ama xaalado</p> <p>Ka fogaanshaha isticmaalka erey-bixinta (ereyo farsamo ama xirfadeed) ilaa laga soo bandhigo</p> <p>Wuxuu si buuxda u soo bandhigaa ereyo cusub ka hor inta aan loo isticmaalin nuxurka.</p>
<p>IV.B.2</p>	<p>Aqoonsiga kooxaha kala duwan ee ka qaybgalayaasha oo laga yaabo inay goob joog ka noqdaan hal dhacdo tababar iyo baahiyahooda kala duwan.</p>	<p>Adeegsada kooxaynta si ula kac ah si istaraatiijiyad lagu gaarsiyo habraacyo shaqsiyadeed.</p> <p>Tusaale:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Isku keena dhamaan xanaano bixiyayaasha caruurta dhaladka ah • Isku keena dhamaan adeeg bixiyayaasha FCC.

<p>IV.B.3</p>	<p>Waxuu wareejiyaa, la falgalaa oo u fiirsadaa inta lagu guda jiro waxqabadyada ku salaysan hogaaminta ka qaybqaataha si uu uga faa'iidaysto jawaabaha ka qaybqaataha, iyo in uu jiheeyo oo uu qiimeeyo guusha shaqsiyeed iyo kooxeed.</p>	<p>Soo saari kara ka qeyb qaatayaasha gaabiska ah</p> <p>Xaqijinta fursadaha loo siman yahay si looga qaybgalo hawlaha kooxda.</p> <p>Tusaale: Ogaan kara xakamaynta kuwaa aadka uga qaybqaata iyo waydiinta kuwa kale <i>“Wax badan ma iiga sheegi kartaa aragtidaada ku aaddan mawduucan?”</i></p>
----------------------	---	---

<p>IV.B.4</p>	<p>Qabashada soo koobid ama "warbixin kooban" si loo xoojiyo qodobbada barashada oo loo caddeeyo nuxurka</p> <p>Dib u jiheeya marka loo baahdo si loo hubiyo in ujeeddooyinka waxbarashada la gaaray.</p>	<p>Weydiya jawaab celiyayaasha in ay kala saaraan ama sharaxaan jawaabtoda</p> <p>Wuxuu adeegsadaa su'aalaha doodaha kooxeedka si uu u abuuru wada hadallo ballaaran.</p> <p>Tusaale: Caqabadaha guud sida "Sue, kooxdaada ayaa sheegaysa in dhammaan waalidiinta ay rabaan in caruurtoodu ay diiradda saaraan barashada akhriska iyo qoraalka sida ugu dhakhsaha badan. <i>Qof hayo majiraa tusaale mar aysan sidaan aheyn?"</i></p>
<p>IV.B.5</p>	<p>Garan karaa heerka fahanka dhaqsi ee wax barashada iyo xirfadaha fahanka ee kala duduwan</p> <p>Si wanaasan u qiimeya inta uu casharka socdo.</p>	<p>Wax kabadala wakhtiga tababarka si loo dedejiyo ama loo gaabiyo bixinta si loo hubiyo in dhammaan ka qaybgalayaasha ay kasoo baxayaan hiigsiyada waxbarashada.</p> <p>Tusaale:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Sameyn kara muraajaco dheeriya ● Ku darai kara arrin dheeriya ama dhacdo daraasad marka la doodayo ama wax la qabanayo ● Ku dari kara mid kale oo dheeriya oo tii hor ka adag ee xalada markaa jirto.
<p>IV.B.6</p>	<p>Yaqaanno istaraatiijiyadaha lagu horumarinayo bandhigyo muuqaal oo xoog leh (jaantusyada, muuqaalo, PowerPoint, iwm) si loo kordhiyo ka qaybgalka loona xoojiyo waxbarashada.</p>	<p>Adeegsan kara muuqaalada si ujeedo leh iyo waqtiyada ku haboon tababarka oo dhan si uu uga qayb galiyo ardayda in ay joogteeyaan dareenkooda.</p>

C. U isticmaalaa wakhtiga si wax ku ool ah

Kood hka	Aqoonta iyo Fahamka	Howlgelinta iyo Iskudhafnaanta
<p>IV.C.1</p>	<p>Dejiya waxyaalaha laga filayo wakhtiga tababarka iyo hawlaha fadhiga</p> <p>Tusaale:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Ku bilaaba kuna dhameeyaa waqtiga loogu tala galay ● U dajiya waqti go'an wax qabadyada "15 daqiiqo gudaheed waan isku soo laaban doona" 	<p>Wuxuu adeegsadaa xeeladaha tababarka si loo yareeyo ku luminta qaqtiga waxyaabaha ka baxsan mawduuca</p> <p>Tusaale: "Saaxadda sugitaanka" waxaa loo isticmaalaa su'aalaha ka baxsan mawduuca tababarka</p>

<p>IV.C.2</p>	<p>Adeegsadaan farsamooyin ku haboon si loo maareeyo dhaqdhaqaaqa kooxaha iyo si loo xaqiijiyo in ka-qaybgalayaashu ay ku hawlan yihiin hawlaha tababarka.</p>	<p>Dib ugu celiya ka-qaybgalayaasha mowduuca ka maqan ama aan ku hawlanayn howlaha waxbarasho</p> <p>Ku caawiya kooxda in ay dib ugu soo noqoto ama dib u bilaawdo.</p> <p>Tusaale: Wareega inta lagu jiro hawlaha waxbarashada si loo xasuusiyo ka-qaybgalayaasha xadka waqtiga iyo dib-u-bilaabida dhaqdhaqaaqa haddii loo baahdo, tusaale ahaan <i>"Waaa sidee daraasadda kiiskaaga halkuu maraya? Ma garatay ama masoo saartay halis ku saleysan arrinka kooxdaada loo xilsaaray?"</i></p>
----------------------	--	---

D. Wuxuu ilaaliyaa daacadnimada qorshaha waxbarashada

Kood hka	Heerka 1: Aqoonta iyo Fahamka	Heerka 2: Howlgelinta iyo Iskudhafnaanta
IV.D.1	<p>Aad u yaqaan qorshaha waxbarashada oo dhan.</p> <p>Tusaale: Yaqaanna Hagaha Tababaraha oo dhan, haddii ay tahay manhaj ay dowladdu horumarisay, ama dulmar, uu tababare-horumariyay.</p>	<p>Raaca qorshaha waxbarasho iyo sameynta isbeddelo yaryar oo fudud oo lagu sameenayo sidii loogu baahan yahay looguna daboolo baahida kooxda.</p>
IV.D.2	<p>Soo bandhiga islamarkaasna sharxa ujeedooyinka dhacdada tababarka iyo waxqabadka shakhsiyadeed sida lagu xusay qorshaha waxbarashada.</p>	<p>Inta badan tixraaca ujeedooyinka waxbarashada kuna xira mawduuca iyo waxqabadka</p> <p>Ku sameya isbadal hawlaha waxbarashada iyo waqtiyada looga baahan yahay iyada oo la joogteynayo xoogga ujeedooyinka waxbarashada.</p> <p>Tusaale: Ku daro muuqalada cusub oo la horumariyey kuna saabsan xirfadaha maaraynta buugga ee aan ku tilmaamin qorshaha habraaca markii hore la qorsheeyay casharada yar yar.</p>

E. Wuxuu muujiyaa aqoonta nuxurka

Kood hka	Heerka 1: Aqoonta iyo Fahamka	Heerka 2: Howlgelinta iyo Iskudhafnaanta
IV.E.1	<p>Leh aqoon ballaaran iyo waayo-aragnimo wax ku ool ah ee aagga mawduuca (casharada) siin karana dhibcaha ugu muhiimsan ee waxyaalaha ku jira si joogto ah xubnaha ka qeyb qaadanaya.</p>	<p>Ilaaliya casharada isla xiriira una indho furan agaaga cusub ee wax kasoo baxyaan.</p>
IV.E.2	<p>Fududeya aasaaska munaasabadda tababarka si saxda ah, macluumaadka hadda jira waxay waafaqsan yihiin aragtiyaha wanaagsan iyo mabaadii'da korriinka ilmaha iyo dhaqan ahaan ee ku habboon iyo xeerarka Minnesota ee hadda ugu danbeyay.</p>	<p>Cilmi-baarista isbeddelada hadda ee aagga mawduuca, oo ay ku jiraan cusbooneysiinta dhowaan ku saabsan shuruucda ama qawaaniinta gobolka, waxayna isku-darsaayaan natiijooyinkan si ay u taageeraan ujeedooyinka barashada iyo wax ka qabashada su'aalaha ka-qaybgalayaasha.</p> <p>Tusaale: Sharaxi kara farqiga u dhaxeyo shuruucda xanaanada caruurta qoys bixiyayaasha ee shaqaalaha xarun jooga si sax ahna ugu saleysan shuruucda iyo qawaaniinta hadda jira.</p>

IV.E.3	Ka tarjumaysaa aqoonta ku aaddan kala duwanaanta, gaar ahaanshaha, iyo kartida ay leeyihiin dhammaan carruurta iyo qoysaska ee ku jira tababbarka iyo gaarsiinta mawduuca.	<p>Aqoonsan in saldhigga aqoonta xirfadeed uu isbedelayo waxaana ka mid ah wacyiga sii kordhaya ee aragtida horumarinta ilmaha iyo cilmi-baarista oo diiradda lagu saari jiray carruurta caddaanka ah, kuwa dhexe ee qoysaska wax ku bartay dugsiyada Anglo-Amerikanka</p> <p>Muujiya diyaar u ahaanshaha inuu ka hor tago habraacyada raagay raadinayana macluumaad lagu kaalmeyo waxbarashada.</p>
---------------	--	--

IV.E.4	Fahmaya baahida loo qabo habraac eex ka dhan ee wax lagu bara dhamaan caruurta yar	Raadiya habraacyo cusub ee waxbarasho ayna ka muuqato sinaanta iyo isku dhafnaan Xujeeya ama ka hortaga habraacyada qaldan ama mudnaan siinta
--------	--	--

Nuxurka Aagga V: Qiimaynta iyo Qaddarinta Tababarka

A. Qiimeya dhaqamada tababarka

Kood hka	Aqoonta iyo Fahamka	Howlgelinta iyo Iskudhafnaanta
V.A.1	Wuxuu adeegsadaa hababka qiimaynta tababarka ee lagu aqoonsaday qorshaha waxbaridda si uu u bixiyo fikradda qaabaynta iyo bixinta tababarka.	Isticmaala qiimeynta natiijada lagu adkeynayo bixinta tobabarka waqti dheer. Tusaale: <ul style="list-style-type: none"> ● Keydiya warbixinta guulaha iyo caqabadaha inta lagu jiro tobabarka ● Soo jeediya isbadalo lagu sameyo tobabarka iyo habraaca qorshe s loo adkeyo isticmaalka mustaqbalka.
V.A.2	Fahamka xiriirka ka dhexeeya qiimaynta tababarka iyo horumarka xirfadeed ee joogtada ahee tababaraha.	Wuxuu adeegsadaa natiijooyinka qiimaynta, is-qiimaynta, iyo u kuurgalka si loo ogeysiyo doorashooyinka horumarinta xirfadeed iyo qorsheynta.

B. Qiimeeya natiijada bartaha

Kood hka	Aqoonta iyo Fahamka	Howlgelinta iyo Iskuduubnaanta
V.B.1	Qiimeeyaa is-qiimaynta ka qaybqaataha Maareeyaa wakhtiga lagu darayo is-qiimaynta ee gudaha dhacdada tababarka.	Taagera ka qeybgalayaasha in ay isticmaalaan is-qiimaynta si ay u gartaan tallaabooyinka xiga ee horumarinta xirfaddooda. Tusaale: Qabta qorshe tallaabo oo ku saleysan is-qiimaynta nafsi ee xubnaha qaybgalayaasha.
V.B.2	U kuurgala waayo-aragnimada wax-barashada ee dhacdada tababarka si uu ula socdo in ujeeddooyinka waxbarashada la gaaray iyo in kale.	Adeegsadaa kor joogtaynta iyo jawaab celinta si ay ula qabsadaan inta lagu guda jiro munaasabadda tababarka si ay u taageeraan waxbarashada ka-qaybgalayaasha. Tusaale: <ul style="list-style-type: none"> ● Wax ka baddeli wax qabadyada ● Qabta dhaqammo dheeri ah

		<ul style="list-style-type: none"> • Dib u eegis ku sameyn kara fikradaha adag.
V.B.3	Fahmaya adeegsiga hababka qiimaynta indho indheyska ku-saleysan iyo aan ku-ekeyn ku-tacaddiga ku saleysan (xujooyinka, mujinta xirfad, iwm).	<p>Howlgelin kara qiimeynta waxbarasho si kalsooni leh.</p> <p>Tusaale: Ka qayb qaata tababarada la xiriira tallaabooyinka qiimaynta ee ka hor inta aan la isticmaalin.</p>

<p>V.B.4</p>	<p>Aqoonsada eexashada gaarka ah oo saameynaya garnaqsiga marka aad indho indheyneso waxbarashada dadka waaweyn.</p>	<p>Xoojiya xirfadaha ujeeddada, dhowris dhab ah ee waxbarashada dadka waaweyn.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Tusaale: Ku dhaqmo indho indheynta tababarayaasha xilliga howlaha kooxeed socdaan, iyo qiimeynta male-awaalka ku saabsan waxbarashada ● Garan kara luuqada jirka ee xubnaha ka qeyb qaadanaya markee niyadooda soo jeedin iyo wax kale ay ku mashquul san yihiin.
---------------------	--	--

Nuxurka Aagga VI: Naqshadaynta Tilmaamaha

A. Waxay horumarisaa nuxur ku salaysan cilmi-baadhis iyo waxa laga yaqaan dhaqamada caddaynta ku salaysan

Kood hka	Aqoonta iyo Fahamka	Howlgelinta iyo Iskuduubnaanta
<p>VI.A.1</p>	<p>Waxay isticmaashaa Qaab-dhismeedka Aqoonta iyo Kartida Minnesota iyo Tusayaasha Horumarka Carruurnimada Hore ee Minnesota (ECIPs) si ay u aqoonsadaan nuxurka tababarka ee khuseeya goobta daryeelka iyo aagga kartida.</p>	<p>Isticmaala heerarka la xiriira hababka tayada sida Heerarka Xirfadlaha NAEYC iyo Aqoonta Barayaasha Caruurta yar, Heerarka Waxqabadka Head Start, xanaanada Carruurteena: Tilmaamaha Heerarka Waxqabadka Qaranka ee Barnaamijyada Xanaanada Caruurta yar iyo Waxbarashada, Minnesota ECIPs, heerarka Waalidka Ogolaada, iyo heerarka aqoonsiga si loo wargeliyo warbixinta.</p>
<p>VI.A.2</p>	<p>Adeegsaday Tilmaamayaasha Da'da Dugsiga ee Minnesota ee Horumarka (SAIP) si loo ogaado nuxurka tababbarka la xiriira daryeelka dejinta iyo aagga aqoonta.</p>	<p>Isticmaalay heerarka la xidhiidha dhaqamada tayada sida Tusmooyinka Da'da Dugsiga ee Minnesota ee Horumarka (SAIP) iyo Ururka Qaranka ka dib School Association - Uqalmida iyo Aqoonta Asaasiga ah.</p>
<p>VI.A.3</p>	<p>Yaqaan xogta aasaasiga ah, aragtiyaha iyo mabaadi'da la xidhiidha tayada sare (caddaynta ku salaysan) carruurnimada hore iyo daryeelka iyo waxbarashada da'da dugsiga.</p>	<p>Waafaqsan waxyaabaha ku jira bayaannada aasaasiga ah, firfirka iyo mabaadii'da la xiriirta carruurta yar oo tayo sare leh iyo daryeelka xanaanada caruurta da'da dugsiga iyo waxbarashada.</p> <p>Tusaale: Sameya tababar ku saabsan isdhexgalka qoyska iyada oo la adeegsanaayo macluumaad laga helayo <i>Bayaanka Booska NAEYC ee Horumarinta Sinnaanta Barbaarinta Caruurta.</i></p>

VI.A.4	Isticmaala cilmi baarista khuseeya hadda ee la xiriira in ay wargeliyaan casharada tababarka; ilaha laga soo xigtay cilmi baarista si sax ah Qorshaha Habraaca ama Hagaha Tababaraha.	<p>Xooga saara mawduucyada tababarka ee ku saabsan cilmi-baarista iyo cilmi-baarista asaasiga ah ee 5-tii sanno ee ugu dambeysay</p> <p>Aqoonsan xaddidaadda cilmi-baarista hadda jirta ee muujineysa aragtida dhammaan qoysaska.</p>
---------------	---	---

VI.A.5	Soo saari kara, heerarka qawaaniinta ku saleysan ee Minnesota, ama hawlaha la xiriira waxyaabaha ku jira tababarka.	Ku lifaaqi kara tixraacyada ku haboon heerarka ku saleysan Minnesota, Xeerarka iyo Shuruucda Minnesota, xeerarka, ama hababka la xidhiidha mawduuca tababarka ee ku jira Qorshaha Xanaanada ama Hagaha Tababaraha. Tusaale: Isticmaala ciwaanada iyo tilmaamayaasha ECIPs marka la horumarinayo dhacdo tababar la xiriira taagerada hayada caruurta.
VI.A.6	Fahamsan qaababka loo sameyo baahida qiimeynta.	Garan kara baahida ka qeyb qaate; waafajin kara casharka si looga shaqeyo deegaanka iyo baahida ka qeyb qaatayaasha.
VI.A.7	Sameya hiigsiyo waxbarasho la qiyaasi karo ee dhacdada tababarka in la waafajiyo fikradaha waaweyn ee casharada Hiigsiyada waxbarasho ayaa loo qaabeyay isticmaalka erayada ficil indho indheynta.	Hiigsiyada waxbarasho waxay ka tarjumayaan xirfadaha fikirka ee muujinaya xirfado khuseeya sameynta shaqada deegaanka. Tusaale: Abuura ujeeddoyin oo ay ka mid yihiin 'Iyadoo ay ka dhalatay ka qaybgalka tababarkan, ka-qaybgalayaashu waxay awoodi doonaan inay sharaxaan oo ay muujiyaan saddex farsamooyin oo loogu talagalay qabashada danta carruurta marka ay kooxdu bilowga tahay.'

B. Waxay isticmaashaa mabaadi'da naqshadaynta caalamiga ah si ay ugu daraan dhammaan ka qaybgalayaasha

Kood hka	Aqoonta iyo Fahamka	Howlgelinta iyo Iskuduubnaanta
VI.B.1	Fahmaya fikradaha Qaab-dhismeedka Naqshadeynta Waxbarasho ee Dhaqamada Kala-duwan ee Caalamiga ah sida ay u khuseeyaan horumarinta waxbarashada dadka waaweyn (tababar).	Waxay ku dareysaa fikradaha ah Qaab-dhismeedka Minnesota ee Naqshadeynta Tababbarka Dhaqameedyada Kala Duwan ee Loogu Talagalay Qorshayaasha Tababbarka.
VI.B.2	Aqoonsada adeegsiga erey-bixinta (ereyada farsamada ama xirfadda) ee qorshayaasha waxbarashada.	Yareeyaa isticmaalka erayada farsamo ama xirfadle; Waxaa ka mid ah sharaxaadda ee shuruudaha cusub iyo erayada farsamo marka loo baahdo warbixinta. Tusaale: Sharxa ereyga 'ka mid noqoshada' oo qayb ka ah hordhaca fiidiyoow gaaban oo ku saabsan garoomada ciyaarta ee loo dhan yahay.

<p>VI.B.3</p>	<p>Aqoonsan muhiimadda ay leedahay oo ay ku jiraan muuqaallada, tusaaloyinka, marxaladaha, iyo daraasado kiisas matalaya kala duwanaanshaha bulshooyin badan.</p>	<p>Wuxuu qoraa sheekooyin, tusaalooyin, daraasad kiisas, iwm. Qorshaha Tilmaamaha oo ka tarjumaya kala duwanaanshaha jinsiyadda, fasalka, dhaqanka, lab iyo dhedig, jinsiga, awooda, luqadda, diinta, iyo aqoonsiyada kale</p> <p>Waxaa ku jira aragtiyaha iyo tusaalooyinka xujeynaya aragtida la isku halleynayo.</p> <p>Tusaale:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Marka aad qeexeyso ciyaar banaanka, adeegso tusaalooyin ka mid ah ciyaarta qallafsan iyo turunturo ee ay bilaabeen gabdhaha ● U adeegso magacayada kala duwan ee carruurta ku caanka ah, tusaalayaasha ka turjumaya magacyada caadiga ah ee kooxaha dhaqameedyada kala duwan ● Dib-u-eegista muuqaallada si loo hubiyo in carruurta awoodaha kala duwan leh iyo qowmiyadaha laga tirada badan yahay ay ku jiraan.
<p>VI.B.4</p>	<p>Qiimeya waayo-aragnimada tababareed oo ku dhiirigelinaya ka-qaybgalayaasha inay ka wada hadlaan waayo-aragnimadooda, hadafkooda, iyo caqabadaha ay qabaan.</p>	<p>Abuura fursado waxbarasho oo ay ka qaybgalayaashu u isticmaalaan waayo-aragnimadooda, hadafyadooda, su'aalaha, ama caqabadaha oo saldhig u ah doodooda ama waxqabadkooda.</p> <p>Tusaale: Diyaari waayo-aragnimo waxbarasho (hawl) taas oo ka qaybgalayaashu ay abuuraan daraasad kiis ah oo ku saabsan habdhaqanka ilmo ee ay hadda gacanta ku hayaan wareerineysana ama ah halis oo baxeyso oo ku calamadeysan calan gaduudan.</p>
<p>VI.B.5</p>	<p>Aqoonsan karo in ka-qaybgalayaashu ay ku kala duwanaan doonaan aqoontooda iyo waayo-aragnimadoodii hore ee la xiriirta mawduuca iyo qaabka ay ula dhaqmaan fursadaha waxbarasho.</p>	<p>Abuura kuna daro waayo-aragnimo waxbarasho oo ay ka qaybgalayaashu heerar kala duwan ku kaga qeyb qaadan karaan, wax iska baran karaan, midba midka kale wax ka baran karo, una dhisi karaan waxbarasho cusub.</p> <p>Tusaale: Sameya waayo-aragnimo waxbarasho ku salaysan wada-hadal oo ka qaybgalayaashu ay ku dooran karaan koox yar iyagoo ku saleynaya hadafyadooda hadda jira iyo caqabadaha ay hadda wajahayaan.</p>

VI.B.6	Aqoonsan in ka qaybgalayaashu ay ku kala duwanaan doonaan waxa dhiiro gelinaya iyo waayo-aragnimadoodii hore ee waxbarasho ee dadka waaweyn.	<p>Si cad u qeexi kara ujeedooyinka waxbarasho ee munaasabada tababarka</p> <p>Ku qeexayaa casharka si sax ah qeybta sharaxaadda</p> <p>Waxaa ka mid ah hordhac bixinaya xiriirka shaqada iyo hiigsiyada ardayga.</p>
---------------	--	---

C. Wuxuu adeegsadaa xeelado waxbarasho/waxbarasho oo kala duwan

Kood hka	Aqoonta iyo Fahamka	Howlgelinta iyo Iskuduubnaanta
VI.C.1	Garan kara hababka kala duwan oo ay isticmalaan ardayda wax baraneyso Qiimayaa doorka dooqa dadka waaweyn ee waxbarashada.	Sameya casharo ku saleysan fahanka iyo waqitga niyadee ee ardayda. Isticmaala istaraatijyooyin kala duwan oo ku howlgalaya qorshaha habraaca.
VI.C.2	Fahmaya oo qiimeya qaabab kala duwan oo ardayda waa weyn ay kusoo bandhigaan aqoontooda iyo waxa ay barteyn.	Ku dara qibrada tobarada oo isticmaaleysa habab kala duwan oo loogu jawaabayo, tusaale, dooda, iyo bandhigyada sawiro, jilida fikradaha, iwm.
VI.C.3	Garanaya istaraatijiyadooyin kala duwan ee bixinta iyo hababka qorsha raaca.	Doorata oo isticmaala istaraatijiyad bixinta tababarka iyo habka waxbarasho ee sida ugu wanaagsan ugu haboon ujeedada waxbarasho ee gaarka ah, heerka waxbarashada, iyo kooxaha kala duwan ee tababarayaasha. Tusaale: Doorta tusaaloyin muujinaya ama bandhigyo waafaqsan hiigsiyada casharka ee ardayda laga filayo in ay muujiyaan xirfadooda kor ugu aqris ee ardayda yar yar.
VI.C.4	Qorsheya wareejinta waxbarashada.	Ku daro fursado badan ee ficilo macquul ah diyaarinta tobarada. Qorsheya casharo bixin dareen leh oo ay ku jirto fursado ay ardaydu kaga qeyb qaadan karto in ay gartaan xujooyinka ka heysta dhaqan gelinta.
VI.C.5	Fahmaya shuruucda isku xejinta jadwalka iyo hayada/diyaar garowga.	Isku xejinta casharada iyo qorsheynta waxqabadyada ee tobarada si loo gaaro isku duubni iyo qorshe jadwal tobar oo isku dhaf ah.
VI.C.6	Usticmaala hab tobaro isku xig xiga si loo dhiso waxbarashada ayadoo laa siinayo waqti lagu baraaftiis gareeyo ama lagu dhaqamo looguna cel celiyo.	Qorsheya habraac si isku xig xigta u qorsheysan oo si caqli gala looga soo kaxenayo warbixinta guud ilaa inta qaaska laga gaarayo, waxa lagaranaayo ilaa waxaan la garaneynin, ama ayadoo la isticmaalayo habraac isku xig xiga.
VI.C.7	Qiimeya isticmaalida dib isku gucashada si loo fahmo warbixinta cusub loona qorsheyo falgelinteeda.	Kusoo dara waxii qibradoo laga bartay dib milicsiga daba galana waxqabadyada ku jira qorshaha tobarada.

D. Waafajiya nuxurka iyo qiimaynta ujeedooyinka waxbarasho

Kood hka	Aqoonta iyo Fahamka	Howlgelinta iyo Iskuduubnaanta
----------	---------------------	--------------------------------

VI.D.1	Sharaxa waxa ay ardaydu baran doonaan ayna awoodi doonaan in ay sameyaan tobabarka awgii (hiisiga waxbarashada).	Sameya hiigsiyo wax barasho si wanaagsan loo diyaariyay kuwaaso si sax ah u waafaqsan fikirka weyn ee tobabarka loo qabanayo.
VI.D.2	Isku aadin kara xogta casharada tobabarka si dhamaan waxqabadyadu ay u waafaqaan ujeedooyinka waxbarasho.	<p>Sameya oo qeexa dareen ka qeyb qaadasho waxbarashada ku dhisan (taaso ay ka mid tahay dhamaan wax qabadyada) waafaqsan ficilada lagu qeexay hiigsiga waxbarashada.</p> <p>Tusaale: Inta lagu jiro tobabarka hiigsigiisa waxbarasho 'Ardayda waxa ay awoodi doonaan in ay sharaxaan goob qani ku ah waxbarashada' waxaa jiro fursad dhab ah oo ay ardayda heystaan oo ay ku abuuri karaan kuna muujin karaan sharaxaadooda (ku sharaxi karaan).</p>

Kood hka	Aqoonta iyo Fahamka	Howlgelinta iyo Iskuduubnaanta
VI.D.3	Fahmi kara baahida qiimeynta waxbarasho inta lagu jiro tobabarka.	<p>U diyaar garoowa fursada lagu indho indheynayo ka gun gaarida hiigsiyada waxbarasho ee inta tobabarka lagu jiro; oo ay kamid tahay hagida habraac fursadaha qorshe qiimeyn indho indheyn ku saabsan .</p> <p>Tusaale: Inta tobabarka hiigsiga waxbarasho lagu jiro 'Xubnaha ka qeyb qaadanaaya waxa ay awoodi doonaan in ay weydiyaan su'aallo furan (kuwa jawaabtodu koobneyn) si ay caruurta uuga qeyb qaadata ku aqrinta sheekada cod sare' ka qeyb qaatayaasha waxa ay heli doonan fursad ay ku muujinayaan awooda ay ku weydiin karaan su'aallaha furan ayagoo cod sare wax ku aqrinaya. Tobabaraha ayaa sidoo kale lagu amraya (sida qeybta ka ah habraaca qorshe) in uu indho indheyo uuna fiiriyo sida ay u isticmaalayaan xirfada la baray.</p> <p>Habraaca qorshe ayaa sidoo kale sheegaya in tani ay tahay fursada tobabaraha uu ku sameyn karo "saxida koorsada" si qeyb ka mida ah habraaca qorshe haddii ka qeyb qaatayaashu aysan ka muuqan isticmaal wanaagsan ee xirfada la baray.</p>
VI.D.4	U isticmaala gababada tobabarka in dib loogu laabto hiigsiyada waxbarasho iyo in la xoojiyo xirfadaha u qalmida la bartay (hiigsiyada waxbarasho ee la gaaray) iyo in uu dhiiro geliyo dhameystirida qiimeynta tobabarka.	Ku dhiso habraaca qorshe fursado uu qofku dib iskugu eegi karo oo waxuu bartay ah iyo qorsheynta waxa laga yeelayo marka ay waxbarashadu dhamaato/

Nuxurka Aagga VII: Tababarada Tiknoolajiyada ku saleysan

A. Wuxuu naqshadeeyaa koorsada iyo agabka waxbarasho si loo gaaro ujeedooyinka waxbarasho

Kood hka	Aqoonta iyo Fahamka	Howlgelinta iyo Iskuduubnaanta
----------	---------------------	--------------------------------

<p>VII.A.1</p>	<p>Kawar qabo farqiga u dhaxeyo fasalka caadiyo iyo habka fasalka online-ka ah</p> <p>Fahamsan fursada iyo xadiidaada tobabarada tiknoolajiyada ku saleysan.</p> <p>Tusaale: Fahamsan in kutababarashada xirfada ay tahay in lagu muujiyo heer gooniya sida tobabarada fadhiga gaariga ama tobabarka CPR (gargaarka degdega ee neef siinta) in uusan ku habooneyn tobabarada ku saleysan tiknoolajiyada kaliya.</p>	<p>Fahmaya sida ay sida ay u shaqeyaan tobabarada online ka ah ee tiknoolajiyada ku saleysan; qeexi kara habka ku haboon ee waxqadka waxbarasho ee tooska ama online ka ah.</p> <p>Tusaale:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Isticmaala habab wada jira oo isku mar dhacayo iyo kuwa aan isku mar dhaceynin sida ka doodida, matalada sameyn, cayaaraha waxbarasho, aqriska, muuqal daawasho. iwm. ● U doora waxqabadyada wax barasho hiigsiyo ku haboon.
-----------------------	--	--

<p>VII.A.2</p>	<p>Garanaya tiknoolajiyado badan oo wax barashada ku saleyn, tusaale, doodida, cabar bixinta, cayaaraha, mataaladaha, muuqalada, iwm.</p>	<p>Waafajiya waxqabad yada ku saleysan waxa barashada tiknoolajiyada (kuwa isku mar dhacaya iyo kuwaan iskumar dhaceynin) hiigsiyada wax barasho.</p> <p>Tusaale:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Adeegsadaa waxqabadyo waxbarasho xilliyaysan (sheekeysii) si uu u waafaqo ujeedooyinka ay ka qaybgalayaashu 'ka doodayaan' ama 'ku qeexayaan, waxbarashadooda ● Adeegsadaa waxqabadyo aan xilliyaysnayn sida looxa fariinta ee waxbarashada ee waafaqsan ujeedooyinka ay tahay in ka qaybgalayaashu ay 'is barbar dhigaan' ama 'sharaxaan.'
<p>VII.A.3</p>	<p>Fahmi kara baahida loo qabo kala duwanaasho iyo is dhexgal ee fursadaha waxbarasho ku saleysan habka online-ka ah.</p>	<p>Dhisa ama doorto agabka habraac ee looga faa'ideysanaayo waxbarashada tiknoolajiyada ku saleysan</p> <p>Waafajiya howlaha isku marka dhacaya iyo kuwaan isku marka dhaceyn waxqabadka waxbarashad hiigsigiisa.</p> <p>Tusaale:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Sameya koorso oo ay ardaydu ay u heli karaan casharo habab kala duwan ah sida aqris iyo muuqaallo ● Isticmaala doodaha howlaha isku midka ah iyo kuwaan isku midka aheyn ee sida loo isticmaalaya xogta iyo gaarsiinta tobabarka ● Isticmaala cayaaraha wax barasho iyo matalaadaha si loo siiyo ficil sameyn ay ka qeyb qaadanayaan.
<p>VII.A.4</p>	<p>Doorta fursadaha waxbarasho in ay waafaqaan hiigsiga waxbarashada tobabarka.</p>	<p>Badali kara fursadaha tobabarka si ay u waafaqaan baahida ka qeyb qaatayaasha tobabarka.</p> <p>Diyaariya fursado dheeriya si loogu faa'ideyo ama loogu dhiso waxbarashada.</p> <p>Tusaale:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Bixiya casharo 'dheeriya' ama agab si loo xaliyo arrimaha xubnaha soo gudbiyeen; ● Waafajiya casharasda heerka waxbarasho ee xubnaha iyo

		habraacyada ay ku shaqeyaan.
VII.A.5	Isticmaala isdhex galka waxqabadka waxbarasho si loo qiimeyo fahanka ardayga ee hiigsiga waxbarasho.	<p>Isticmaala warcelinta ama fursadaha casharada dheeriga ee shaqsi ahaaned ama dhisida waxbarasho.</p> <p>Tusaale: Isbuuca 1 aad ee tobabarka, waxa ay shegaan in aysan fahansaneyn ECIP-da looga hadlay tobabarka. Tobabaruhu waxa uu ku daraya muuqal yar (qudbad cashar yar) isbuuca xiga casharkiisa si uu uuga caawiyo ardayda in ay fahmaan doorka ECIP ee casharada tobbarka.</p>

<p>VII.A.2</p>	<p>Garanaya tiknoolajiyado badan oo wax barashada ku saleyn, tusaale, doodida, cabar bixinta, cayaaraha, mataaladaha, muuqalada, iwm.</p>	<p>Waafajiya waxqabad yada ku saleysan waxa barashada tiknoolajiyada (kuwa isku mar dhacaya iyo kuwaan iskumar dhaceynin) hiigsiyada wax barasho.</p> <p>Tusaale:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Isticmaashaa hawlaha waxbarasho ee isku midka ah (wada hadal) si ay ula jaanqaadaan ujeedooyinka ay ka qaybgalayaashu 'ka doodaan' ama 'ku qeexaan' waxbarashadooda ● Isticmaasha howlaha iskumidka oo isku marka dhacaya sida boorka fariinta ee waxbarashada kaaso waafaqsan hiigsiga halkaas oo ay ka qeyb qaatayaasha ay tahay in 'kula bar bar dhigaan' ama 'ku sharaxaan'.
<p>VII.A.3</p>	<p>Fahmi kara baahida loo qabo kala duwanaasho iyo is dhexgal ee fursadaha waxbarasho ku saleysan habka online-ka ah.</p>	<p>Dhisa ama doorto agabka habraac ee looga faa'ideysanaayo waxbarashada tiknoolajiyada ku saleysan</p> <p>Waafajiya howlaha isku marka dhacaya iyo kuwaan isku marka dhaceyn waxqabadka waxbarashad hiigsigiisa.</p> <p>Tusaale:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Sameya koorso oo ay ardaydu ay u heli karaan casharo habab kala duwan ah sida aqris iyo muuqaallo ● Isticmaala doodaha howlaha isku midka ah iyo kuwaan isku midka aheyn ee sida loo isticmaalaya xogta iyo gaarsiinta tobabarka ● Isticmaala cayaaraha wax barasho iyo matalaadaha si loo siiyo ficil sameyn ay ka qeyb qaadanayaan.
<p>VII.A.4</p>	<p>Doorta fursadaha waxbarasho in ay waafaqaan hiigsiga waxbarashada tobabarka.</p>	<p>Badali kara fursadaha tobabarka si ay u waafaqaan baahida ka qeyb qaatayaasha tobabarka.</p> <p>Diyaariya fursado dheeriya si loogu faa'ideyo ama loogu dhiso waxbarashada.</p> <p>Tusaale:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Bixiya casharo 'dheeriya' ama agab si loo xaliyo arrimaha xubnaha soo gudbiyeen; ● Waafajiya casharasda heerka waxbarasho ee xubnaha iyo

		habraacyada ay ku shaqeyaan.
VII.A.6	Fahasan kuna qanacsan isbadalka joogtada ee waxbarashada tiknoolajiyada ku saleysan.	<p>Ka qeyb qaata horumarinta waxbarashada tiknoolajiyada ku saleysan</p> <p>Baara, howl-geliyana agabka cusub, hababka waxbarasho, iyo tiknoolajiyada lagu hormarinaayo waxbarashada.</p>
VII.A.7	Fahmaya muhiimada ay leedahay soo xigashada isha warbixinta iyo muhiimada sheegista halka laga leeyahay xogta.	<p>Isticmaala waxii hore iyo waxa hadda jira (agab, warbixin iyo iwm)</p> <p>Aqbala shuruucda guud ee leysku waafaqsan yahay ee soo xigashada xog iyo magacaabida isha fikradaha, qormooyinka, sawirada, iwm.</p>

B. Fududeya koorsada si loo abuuro is dhexgalka iyo kaqeyb qaadashada bartaha

Kood hka	Aqoonta iyo Fahamka	Howlgelinta iyo Iskuduubnaanta
VII.B.1	Fahamsan isticmaalka tiknoolajiyada iyo agabka goonida ee loo isticmaalo habraaca qorsheynta.	Kor ka yaqaano agabka tiknoolajiyada ka hor inta uusan bilaabin tobarada Haya qorshe cuskasho oo haddii tiknoolajiyadu shaqeyn weydo ah
VII.B.2	Qiimeya doorka tobabare ka howl fududeye taagera ka qeyb qaadashada iyo bixinta warcelin.	Siiya warcelin joogto ah ardada online-ka ah; ah mid ka dhex muuqdo doodaha online-ka ah (waxqabadyada).
VII.B.3	Qiimeya doorka howl fududeye ee taagerida isku xirka ardayda online ka ah (isdhexgalka).	Isticmaal howlaha iskumida ah iyo kuwana aheyn ee fursadaha wax barasho si ardayda leyskugu xiro Loo dhiiro geliyo isdhexgalka ardayda. Tusaale: <ul style="list-style-type: none"> • Muujiya waxyaabaha ay ardaydu ka siman yihiin sida fikradaha iyo caqabadaha • Uqeybiya ardayda kooxo ama howlo ku saleysan waxa ay ka siman yihiin sida baahidooda, waxa ay daneynayaan, iwm.
VII.B.4	Si cad u sheegaya una dhaqan gelinaya wax is dhexgalka ardayda laga filaayo ee tobabarkan.	Siiya fursado badan ardayda ay uuga qeyb qaataan casharada iyo is dhexgalka Siiya fursado dooq oo ay qaadan karaan arday badan. Tusaale: <ul style="list-style-type: none"> • Ku dara aqriyo kala duwan ama muqaal mowduuca una ogolaada xubnaha in ay kala doortaan si ay u qaataan casharka ayagu daneynayaan • Siiya su'aallo badan oo dooda ama qiimeyn una ogolaado xubnaha in ay kala doortaan nuuca ay u arkaan in uu kasoo baxayo baahida waxbarashadooda.

C. Waxay u fududaysaa bartuhu inuu marin u helo taageero

Kood hka	Aqoonta iyo Fahamka	Howlgelinta iyo Iskuduubnaanta
VII.C.1	<p>Ah mid fahansan oo yaqaan agabka online ka wax loogu dhigo.</p> <p>Tusaale:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Bara xubnaha tiknoolajiyada loo isticmaalo iyo taagerada tiknoolajiyada la heli karo kahor inta aysan bilaaban koorsada ● U gudbiya xubnaha kaalmada tiknoolajiyad inta badan iyo inta lagu jiro koorsada si loo xaliyo caqabadaha tiknoolajiyadeed. 	<p>Sameya ama isticmaala agabka habraac oo ay ku cad yihiin nuucyada kaalmo.</p> <p>Tusaale: Ku daro leenka kaalmada tiknoolajiyada cashar bixinta iyo fasalka online-ka ah.</p>
VII.C.2	Dajiya hiigsiyo la filaayo ee waqti warcelin iyo sida loo heli karo / helitaanka.	Bixiya fursado 'qorshe soo kabasho' kaalmo ee marka aanan la heli karin.
VII.C.3	Dag-dagsiimo ugu warcelin karo ardayda su'aallahood ama caqabadahooda; si joogto ah u fiiriya fariimaha.	<p>Xaliya dhibaatooyinka maalinlaha</p> <p>Ku xira ardayda ilaha xal marka ay caqabado badani jiraan.</p>

Furaha erey-biximaha

Kartida: Muujinta xirfad ama awood. Kartida asaasiga ahi waxa ay tilmaamaysaa awooda looga baahan yahay aagga dhexdeeda taas oo lama huraan u ah in qofku uu aqballo shaqada aaggaas, waana aqoon ama xirfado la arki karo lana qiyaasi karo. Aqoonta iyo xirfaddu waa inay kala soocaan hawl-wadeennada sare (ama waxqabadka ku dayashada leh) iyo kuwa kale.

Dhaqanka is-hoosaysiinta: In la ogaado in qofku aanu khabiir ku noqon karin sida uu qof kale ula kulmo dhaqankiisa, isaga oo ka fogaanaya malo-awaalka iyo ka shaqaynta fahamka qofka kale aragtidiisa ku aaddan sida dhaqankiisu u saameeyo una qaabeeyo shaqadiisa.

Dabeecadaha: (dispositions): Golaha Qaranka ee Shahaado-siinta Aqoonyahanna Barayaasha waxa uu qeexaa dabeecada dhaqanka sida "dabeecadaha xirfadeed, qiyamka, iyo aaminaadda lagu soo bandhigay dhaqano hadal iyo mid aan hadal ahayn." Lillian Katz, oo ah aqoonyahanad caruurnimada hore muddo dheer, waxay ku qeexaysaa dabeecada dhaqanku inay tahay u janjeera inuu si joogto ah u soo bandhigo, miyir-qabka, iyo si mutadawacnimo ah u muujinta habdhaqan lagu hagayo yool ballaadhan. [1993, 1]

Dhaqamada Cadeynta-kusaleysan: Faragelin, istaraatiijiyad, ama qayb waxbarasho oo lagu muujiyay, iyada oo loo marayo cilmi-baadhis ku salaysan xog, si ay u noqoto mid wax ku ool ah muujinta natiijooyinka shakhsiyaadka marka dhaqanka lagu fuliyo daacadnimo (ie, sida saxda ah ee ku dhaqanka ama faragelinta loogu talagalay in la fuliyo).

Sinaan: Ururka qaranka Wabarashada ee Caruurta Yar yar (NAEYC) ayaa ku qeexaya sinaanta in ay tahay "qof walbo in uu helayo kaalmada muhiimka ah si waqtigeeda leh si loogu horumariyo caqligooda, dhaqankooda bulsho, iyo awoodaha jir ahaaned. Horumarinta sinaanta waxa ay u baahan tahay in la xaliyo farqiga natiijoyinka lagu xiri karo dhaqamada tagri fal (haddee dad tahay ama habraaca shaqo) ee shaqsiyaad qoomiyada ay yihiin awgeed."

Dib-u-milicsi: In laga fikiro ficilada si loo horumariyo dhaqamada.

Tababar: NAEYC iyo Ururka Qaranka ee Ilaha Xanaanada Caruurta iyo Hayadaha Wareejinta (NACCRRA) ayaa ku sharaxaya tobabarka "qibrad waxbarasho, ama qibrado isbada joog, u gooniya qeyb su'aal ka jirto iyo xirfado la xiriira ama xulashoyin (dispositions), oo uu bixiyay qabiir xirfadle ee arrinka iyo aqoonta iyo xirfada dadka waa weyn." [2011] Tobabarada ayaa laga yaaba in looso gudbiyo habab kala duwan iyo qaaba kale.

Naqshadaynta caalamiga ah: sharciyo lagu dabaqi karo sameynta ama gaarsiinta tobabar si loo hubiyo in dhamaan ardaydu ay heli karaan kana qeyb qaadan karaan si muhiim ah, caqabadaha fursadaha waxbarasho. Qorsheynta guud ayaa xooga saareyso cirib tirka caqabadaha (jir ahaaned iyo maskaxiyan) iyo kula kulmida ardayda halka ay joogaan.